

บทที่ 2

ภูมิหลังทางสังคมของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนในสหรัฐอเมริกา และพัฒนาการวรรณกรรม ของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน

เรื่องชนกลุ่มน้อย และการวิเคราะห์เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ เป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันมายาวนานในทางการศึกษาและทางวรรณกรรม คำว่า “เบ้าหลอมทางวัฒนธรรม” (melting pot) มักเป็นคำที่นำมาใช้เปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาที่รองรับชาวอพยพจากทั่วโลกทำให้เกิดการผสมผสานเป็นวัฒนธรรมใหม่ คำว่า “melting pot” ถูกใช้อย่างแพร่หลายจนกลายเป็นชื่อบทละครของอิสราเอล แซงวิล (Israel Zangwill) ซึ่งแต่งขึ้นเมื่อปีค.ศ. 1906¹ อย่างไรก็ตามมีผู้คัดค้านในทัศนะ “เบ้าหลอมทางวัฒนธรรม” ดังกล่าวและเป็นที่มาของการยอมรับการมีอยู่ของคนเชื้อชาติต่างๆ ที่มีความหลากหลายมากขึ้น

โดยทั่วไปแล้ว คำว่า “ชนกลุ่มน้อย” หมายถึง คนกลุ่มหนึ่งที่ได้รับถ่ายทอดประสบการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน ซึ่งจะถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง² ในภาษาอังกฤษมีการใช้คำที่หลากหลายในการกล่าวถึงชนกลุ่มนี้ คำสำคัญ 3 คำที่ใช้กันและนำมาสู่การถกเถียงในเรื่องความหมายของแต่ละคำ คือ คำว่า “Minority”, “Race” และ “Ethnicity” แต่เดิมในวงวิชาการตะวันตกใช้คำว่า “Race” หรือชนชาติ หมายถึง กลุ่มคนที่มีลักษณะทางกายภาพและพันธุกรรมเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ในช่วงทศวรรษที่ 1920 มีการศึกษาทัศนคติที่เชื่อมโยงกับการใช้คำว่า “Race” พบว่าคำนี้ถูกใช้ไปในการแสดงความเหนือกว่าของชาติหนึ่งต่ออีกชาติหนึ่ง ซึ่งเป็นลักษณะของการเหยียดสีผิว³ นอกจากนี้คำว่า “Race” เป็นคำที่มีความหมายกว้างคลุมเครือและไม่สามารถใช้บ่งบอกชี้ชัดในงานสำรวจทางสังคม ดังนั้นคำว่า “minority” หรือ “minority group” จะมี

¹ Charles H.Mindel and Robert W.Habenstein, *Ethnic Families in America: Patterns and Variations* (New York: Elsevier, 1976), p.1.

² Ibid., p. 4.

³ Anthony Gary Dworkin and Rosalind J.Dworkin, *The Minority Report: An Introduction to Racial, Ethnic, and Gender Relations* (New York: Praeger Publishers, 1976), p. 14.

ความเหมาะสมกว่า⁴ เพราะสามารถแบ่งกลุ่มตามความแตกต่างทางด้านกายภาพและวัฒนธรรมประจำชาติ ส่วนคำว่า "Ethnicity" หรือในรูปคุณศัพท์ว่า "Ethnic" มาจากภาษากรีกคือ "ethnikos" หมายถึง "ประชาชน" (people) หรือ "ชาติ" (nation) "Ethnic" ใช้สื่อความหมายในการแบ่งแยกกลุ่มชนที่มีเชื้อชาติหรือผิวเดียวกัน รวมถึงลักษณะและธรรมเนียมประเพณี ดังนั้นคำว่า "Ethnicity" และ "Minority" จะสื่อความหมายไปในแนวทางเดียวกับการนิยามคำว่า "ชนกลุ่มน้อย"

คำจำกัดความของคำว่า "ชนกลุ่มน้อย" สามารถสรุปความได้ดังนี้ คือ

1. ชนกลุ่มหนึ่งที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติจากชนกลุ่มใหญ่ในสังคม หรือเป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างทางการเมือง หรือ อาจเป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมจากชนกลุ่มใหญ่⁵
2. กลุ่มคนที่มีบุคลิกลักษณะแตกต่างทางด้านกายภาพ และวัฒนธรรมจากคนส่วนใหญ่ในสังคม ซึ่งคนกลุ่มนี้ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างและไม่เป็นธรรม ดังนั้น คนกลุ่มนี้ถือว่าพวกเขาถูกกีดกันทางเชื้อชาติ หรือการเหยียดผิว⁶
3. ชนกลุ่มที่มีการแสดงออกถึง คุณค่า ทักษะคติ วิถีการดำเนินชีวิต ธรรมเนียม พิธีกรรม และลักษณะบุคลิกภาพที่มีความเป็นปัจเจก ซึ่งแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของกลุ่ม⁷

ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยสรุปว่า ชนกลุ่มน้อย หมายถึง กลุ่มชนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ การเมือง และวัฒนธรรม จากชนกลุ่มใหญ่ และแสดงออกทั้งทางด้านกายภาพ (รูปร่าง สีผิว) และวัฒนธรรม ทักษะคติ และวิถีการดำเนินชีวิตซึ่งมีลักษณะเฉพาะกลุ่ม

2.1 ภูมิหลังทางสังคมของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนในประเทศสหรัฐอเมริกา

ในบรรดากลุ่มคนต่างด้าวทั้งหมดที่กลายเป็นชนกลุ่มน้อยในสหรัฐอเมริกา ชาวเอเชีย

⁴ Ibid., p. 23.

⁵ Dworkin, *The Minority Report: An Introduction to Racial, Ethnic, and Gender Relations*, p. 12.

⁶ Louis Wirth, "The Problem of Minority Groups," in *The Science of Man in the World Crisis*, ed Ralph Linton (New York: Columbia University Press, 1945), p. 347. quoted in Dworkin, *The Minority Report: An Introduction to Racial, Ethnic, and Gender Relations*, p. 15.

⁷ Mindel and Habenstein, *Ethnic Families in America : Patterns and Variations*, p. 1.

นับว่ามีจำนวนมากที่สุด ปัจจุบันจำนวนประชากรชาวเอเชียในสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คิดเป็น 2.9% ของพลเมืองอเมริกันทั้งหมด จากการสำรวจสำมะโนประชากรเมื่อปีค.ศ.1990 พบว่า ชาวจีนเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุดในบรรดาชาวเอเชียด้วยกัน ส่วนอันดับสองคือชาวฟิลิปปินส์ คิดเป็น 19% ของชาวเอเชียทั้งหมด ตามมาด้วยชาวญี่ปุ่นคิดเป็น 12% ชาวอินเดียและชาวเกาหลีคิดเป็นสัดส่วน 11% ส่วนชาวเวียดนามคิดเป็น 8%ของชาวเอเชียในอเมริกา⁸

ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนจัดเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกายาวนานมากที่สุดเมื่อเทียบกับชาวเอเชียเชื้อชาติอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่นหรือฟิลิปปินส์ เกาหลีและเวียดนาม เมื่อเทียบกับชาติอื่นแล้วชาวจีนจะประสบความสำเร็จมากกว่าชาติอื่นในหลายทศวรรษที่ผ่านมา⁹ จากการสำรวจจำนวนประชากรจีนย้อนหลังไปเมื่อช่วงทศวรรษที่ 1920-1940 ประชากรชาวอเมริกันเชื้อสายจีนเพิ่มขึ้นจาก 62,000 คน เป็น 77,000 คน ในทศวรรษที่ 1950 ประชากรชาวจีนเพิ่มขึ้นเป็น 118,000 คน และจากทศวรรษที่1960-1970 ประชากรชาวจีนเพิ่มขึ้นเท่าตัวจากเมื่อทศวรรษที่ 1950 ประมาณว่าประชากรชาวจีนที่อาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกามีอยู่ราว 500,000 คน¹⁰

แรกเริ่มเดิมทีชาวจีนอพยพมายังสหรัฐอเมริกาในช่วงยุคตื่นทอง (Gold Rush) ซึ่งมีการขุดพบทองคำในแคลิฟอร์เนียในปีค.ศ.1849 หนึ่งในชาวจีนในรุ่นแรกๆ ที่ได้มีโอกาสไปขุดทองในแคลิฟอร์เนียคือ จาง เด-หมิง (Chang De-ming) จากกวางตุ้ง ได้เขียนจดหมายมาเล่าเรื่องการเผชิญโชคในอเมริกาและได้ชักชวนพี่น้องให้ไปแสวงหาโชคด้วยการขุดทองด้วยกัน ชาวอาร์ไปขุดทองจึงแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว สำหรับชาวจีนสหรัฐอเมริกาได้ชื่อว่าเป็น “Gold Mountain” (Gam San) “กัมซัน” ในภาษากวางตุ้ง แปลว่า ภูเขาทอง¹¹ เป็นแรงดึงดูดให้ชาวจีนพากันจากบ้านเกิดเพื่อไปหาสิ่งที่มีอนาคตดีกว่าการอยู่ที่เมืองจีน

⁸ Hoffman, Brenda. *Asian American Literature*. [Online] Available from: <http://falcon.imu.edu/~ramsevi/asialit.htm> [1997 Dec 18]

⁹ Joe R. Feagin, *Racial and Ethnic Relations* (New York: Prentice-Hall, 1978), p. 361.

¹⁰ Dworkin, *The Minority Report: An Introduction to Racial, Ethnic, and Gender Relations*, p. 302.

¹¹ Amy Ling, *Between Worlds: Women Writers of Chinese Ancestry* (New York: Pergamon Press, 1990), p. 22.

อาจกล่าวได้ว่า แรงงานชาวจีนเป็นรากฐานในการก่อสร้างเส้นทางคมนาคม สำคัญๆให้กับอเมริกา ทั้งนี้เนื่องจากแรงงานชาวจีนเป็นแรงงานที่มีประสิทธิภาพ จากปีค.ศ.1866 ถึง ปีค.ศ. 1869 ชาวจีน 10,000 –12,000 คนโดยประมาณ หรือคิดเป็น 90 % ของแรงงานทั้งหมดที่ใช้ สร้างทางรถไฟ แรงงานจีนได้สร้างทางกว่า 1,800 ไมล์ไปตามเส้นทางที่ทุรกันดารและยากลำบากใน การดำเนินการ รวมทั้งการระเบิดแนวภูเขาเรียกว่า เนวาดา ใช้ชีวิตอยู่ในอุโมงค์ท่ามกลางหิมะสูง เพื่อ สร้างสะพาน ส่วนหนึ่งต้องเสียชีวิตจากหิมะถล่ม และหิมะถล่ม นอกจากนี้ชาวจีนยังได้สร้างทางรถไฟวิ่ง ในแคลิฟอร์เนีย รวมถึงงานประมง อาหารกระป๋อง และเกษตรกรรม และยังได้พัฒนาที่ดินให้สามารถ เพาะปลูกได้ ทำให้เกิดอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเป็นพืชไร่ ผลไม้ ไรน์ไวน์ จะเห็นว่า แรงงานชาวจีนมีส่วน สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและอุตสาหกรรมในสหรัฐอเมริกามาตั้งแต่ยุคแรก เริ่ม อย่างไรก็ตาม ในปี ค.ศ.1873 ตลาดหุ้นเกิดวิกฤต และรัฐแคลิฟอร์เนียต้องประสบกับภาวะ เศรษฐกิจถดถอยเป็นครั้งแรก สถิติการว่างงานสูงขึ้น ทำให้จำเป็นต้องหาคนรับผิดที่ทำให้เกิดสถาน การณ์เลวร้ายขึ้น และด้วยเหตุปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาทำให้เกิดกระแสกดดันต่อชาวจีน¹²

นอกจากนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าว ประชากรชาวจีนในรัฐแคลิฟอร์เนียเพิ่มสูงขึ้น อย่างมาก และความรู้สึกต่อต้านชาวจีนก็ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ ประมาณว่าจากประชา กรทั้งหมดในรัฐแคลิฟอร์เนีย คิดเป็นชาวจีนถึง 10% จึงยิ่งทำให้กระแสความหวาดกลัวชาวจีนเหลือง (yellow peril) แพร่สะพัดไปอย่างรวดเร็ว และทำให้ชาวจีนอพยพเหล่านี้กลายเป็นแพะรับบาปที่ดีที่สุด เมื่อเกิดเหตุการณ์เลวร้ายขึ้นในสังคม¹³

อาจกล่าวได้ว่า ชนกลุ่มน้อยชาวจีนเพิ่มจำนวนมากขึ้นในช่วงปีทศวรรษที่ 1860- 1870 และส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้แรงงานดังที่กล่าวมา แรงงานของชาวจีนกลายเป็นคู่แข่งกับแรงงานของ คนเมืองที่อาศัยอยู่ก่อน เนื่องจากนิสัยขยันขันแข็งของชาวจีนทำให้แรงงานชาวจีนเป็นที่ต้องการและ เพิ่มจำนวนขึ้นมากและมีแนวโน้มที่จะนำวิถีการดำเนินชีวิตแบบจีนเดิมมาใช้อย่างเด่นชัด ทำให้เกิด กระแสตอบโต้จากชาวจีนที่ยังมีทัศนคติเหยียดสีผิว ความไม่เป็นมิตรรุนแรงมากขึ้นเริ่มจากที่ เหมืองขุดทองและในเมือง เมื่อชาวจีนถูกปล้น ทำร้ายและถูกฆาตกรรมจากการค้นพบทรัพย์ในเมือง

¹² Amy Ling, *Between Worlds: Women Writers of Chinese Ancestry*, p. 23.

¹³ Dworkin, *The Minority Report: An Introduction to Racial, Ethnic, and Gender Relations*, p.

คดีความเหล่านี้ไม่ได้นำคนผิวดมลงโทษ เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายในแคลิฟอร์เนีย ณ ขณะนั้นที่ไม่อนุญาตให้ชาวจีนขึ้นให้ปากคำที่เป็นโทษแก่คนผิวขาว¹⁴

สืบเนื่องจากอคติและความรุนแรงที่เกิดขึ้นดังกล่าวทำให้ชาวจีนจำต้องล่าถอยออกจากงานในเมือง สิ่งที่ชาวจีนได้รับความยินยอมจากชาวมิวนิวคือ ชาวจีนได้รับอนุญาตให้ทำงานในเมืองที่ชาวมิวนิวไม่ทำแล้วเท่านั้น เพราะเมืองเหล่านี้ไม่สามารถทำกำไรได้หรือได้กำไรเพียงน้อยนิดเท่านั้น ชาวจีนยังคงอดทนทำงานในเมืองเหล่านี้ แม้ว่าต้องโดนเรียกเก็บภาษีอย่างหนัก อย่างไรก็ตามอคติของแรงงานมิวนิวต่อชาวจีนยังคงดำเนินต่อไปทำให้ชาวจีนถูกเลิกจ้างจากโรงงานที่มีชาวมิวนิวเป็นเจ้าของ หรือแม้แต่ชาวจีนที่เป็นเจ้าของโรงงานทำชิการ์หรือผ้าก็ได้รับภาวะกีดกันทางสังคม เพราะเป็นคู่แข่งทางธุรกิจกับชาวมิวนิวทำให้ต้องเลิกกิจการไป ดังนั้นโอกาสในการหาเลี้ยงชีพของชาวจีนมีอยู่น้อยมากและชาวจีนจำนวนมากหันกลับไปทำงานในเมือง ซึ่งพวกเขาได้รับอนุญาตให้ทำและงานเหล่านั้นก็ถือเป็น "งานของผู้หญิง" (women's jobs) ซึ่งเป็นงานที่ชาวมิวนิวไม่ทำ เช่น งานบริการงานในร้านซักแห้ง งานในร้านอาหาร ร้านค้าปลีกเล็กๆ ที่ส่งของให้ชาวจีนด้วยกัน¹⁵

กระแสที่ต่อต้านชาวจีนจากชาวมิวนิว เห็นได้ชัดเจนจากกฎหมาย และบทบัญญัติที่รัฐออกมามีผลบังคับใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งมีชาวจีนอพยพมาอาศัยอยู่มากที่สุด กฎหมายบางมาตราได้จัดชาวจีนเข้าไว้เป็นพวกเดียวกับพวกที่ไม่ได้เป็นชาวมิวนิว อย่างเช่นกฎหมายที่ออกในปีค.ศ. 1849 ห้ามไม่ให้ชาวจีน ชาวแอฟริกันหรือชาวอินเดียนอเมริกัน ขึ้นให้การในศาลในกรณีที่คนมิวนิวเป็นจำเลย ทำให้คนมิวนิวสามารถทำร้ายร่างกายคนกลุ่มนี้ได้โดยไม่ถูกพิพากษา และมีกฎหมายอีกหลายมาตราที่เจาะจงไปที่ชาวจีนโดยเฉพาะ เช่น กฎหมายในปีค.ศ. 1860 ที่ห้ามชาวจีนมองโกเลีย เข้าโรงเรียนเอกชน หรือเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเอกชน หรือกฎหมายในปีค.ศ. 1879 ที่ห้ามบริษัทว่าจ้างชาวจีนและอนุญาตให้เคลื่อนย้ายชาวจีนออกจากพื้นที่ไปยังที่ๆ กำหนดไว้เฉพาะ ทำให้เห็นว่า กระแสต่อต้านชาวจีนนั้นตั้งเค้าขึ้นเรื่อยๆ เพราะเห็นว่าชาวจีนเข้ามาแย่งงานชาวมิวนิว¹⁶

¹⁴ Ibid., p. 300.

¹⁵ Ivan H. Light, *Ethnic Enterprise in America* (Berkeley: University of California Press, 1972) p. 6. cited in Dworkin, *The Minority Report*, p.300.

¹⁶ Amy Ling, *Between Worlds: Women Writers of Chinese Ancestry*, p. 23.

ทั้งนี้มีความพยายามที่จะลดจำนวนชาวเอเชียให้น้อยลง ไม่ว่าจะเป็นการนำเรื่อง สัญญาว่าจ้าง และการให้ค่าแรงถูกมาใช้ ชาวจีนตกเป็นเป้าของการถูกเหยียดหยามและกีดกัน สืบเนื่องจากการเหยียดสีผิวยังคงมีความรุนแรงอยู่ในสังคมอเมริกันในช่วงเวลานั้น นักประวัติศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องการอพยพ เฮนรี แพรตต์ แฟร์ไชลด์ (Henry Pratt Fairchild) กล่าวว่า ชาวจีนตกเป็นแพะรับบาปเมื่อเกิดเหตุวิกฤตใดๆ ที่นำความเสียหายมาสู่ชุมชน และในการหาเสียง การประกาศนโยบายต่อต้านชาวจีนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้พรรคการเมืองหรือนักการเมืองประสบความสำเร็จ คณะกรรมการสภาสูงพิเศษในปีค.ศ. 1876 ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าชาวจีนนั้นมีลักษณะนิสัยที่น่ารังเกียจ และเป็นพวกที่ชั่วร้าย ไม่มีศีลธรรม โดยให้ความเห็นว่าชาวจีนไม่สามารถกลมกลืนเข้าได้กับชาวผิวขาว และไม่มีทางที่จะกลายเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับประชากรอเมริกันได้¹⁷

ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงคริสต์ศตวรรษที่ 20 กฎหมายเรื่องคนต่างด้าว ยังคงความรุนแรงและมีข้อจำกัดสำหรับชาวจีนมาก กฎหมายกีดกันชาวจีน (the Chinese Exclusion Act) ในปีค.ศ. 1882 ซึ่งมีผลบังคับใช้ถึงปีค.ศ. 1943 ห้ามไม่ให้ชาวจีนเข้าประเทศยกเว้นกลุ่มคนในห้าชนชั้นซึ่งมีจำนวนน้อยมากดังนี้ คือ นักท่องเที่ยว พ่อค้า นักการทูต นักเรียนและอาจารย์ รวมถึงการออกกฎหมายในปีค.ศ. 1885 ที่ห้ามชาวจีนอพยพเข้าประเทศสหรัฐอเมริกา มีจุดมุ่งหมายเพื่อกีดกันชาวจีนไม่ให้เข้าสหรัฐอเมริกา กฎหมายนี้ยืนยันถึงความต่ำต้อยและไม่เป็นที่ปรารถนาของชาวจีนและเป็นการแสดงออกอย่างชัดเจนถึงความเกลียดชัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐทางฝั่งตะวันตก ชาวจีนถูกปล้น ดูหมิ่นเหยียดหยาม ถูกแขวนคอ เผา ถูกขับไล่หรือแม้แต่ถูกฆาตกรรมโดยไม่มีคนถูกลงโทษ¹⁸ เสียงที่ออกมาต่อต้านความรุนแรงที่กระทำต่อคนจีนมีเพียงน้อยนิด และประเทศจีนในขณะนั้นอ่อนแอ

¹⁷ Amy Ling, *Between Worlds: Women Writers of Chinese Ancestry*, p.23. See also Henry Pratt Fairchild, *Immigration: A World Movement and Its American Significance*. (New York: Macmillan, 1913, 1925), pp. 102-3.

¹⁸ Ibid., p. 24. See also Betty Lee Sung, *Mountain of Gold. The Story of the Chinese in America*. (New York: MacMillan, 1967); Roy L. Garis, *Immigration Restriction: A Study of the Opposition to and Regulation of Immigration into the U.S.* (New York: MacMillan, 1928); and Stanford Lyman, "Stranger in the City: the Chinese in the Urban Frontier" in *Roots: An Asian American Reader*, eds. Amy Tachiki, Eddie Wong, Franklin Odo and Buck Wong (Los Angeles: UCLA Asian American Studies Center, 1971), 151-87.

เกินกว่าจะปกป้องคนในชาติที่ไปอยู่ต่างแดนได้ เพราะจีนเองต้องประสบปัญหาการรุกรานจากภายนอก

นอกจากนี้ จะเห็นว่ากฎหมายกีดกันชาวจีนได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานและระบบครอบครัวจีน แรงงานต่างด้าวชาวจีนไม่ได้รับอนุญาตให้นำภรรยาและลูกเข้ามาในสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่เกี่ยวกับการอพยพในปีค.ศ. 1924 สภาได้ออกกฎหมายห้ามสตรีชาวจีนทุกคนเข้าประเทศ รวมถึงภรรยาของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนด้วย สตรีต่างด้าวที่แต่งงานกับชาวอเมริกัน จะไม่ได้รับสัญชาติอเมริกันอีกต่อไป ส่งผลคือคู่สามีภรรยาที่เป็นชาวอเมริกันเชื้อสายจีน และคู่สามีภรรยาที่เป็นชาวจีนต้องแยกจากกันเป็นเวลาหลายปี จนกระทั่งปีค.ศ.1943 ได้มีการทบทวนกฎหมาย และในปีค.ศ. 1946 ได้มีการแก้ไขกฎหมายทำให้ภรรยาชาวจีนของชาวอเมริกันสามารถอพยพเข้ามาได้มากขึ้น¹⁹

ดังนั้นจะเห็นว่า การแก้ไขกฎหมายมีความสำคัญสำหรับชาวต่างด้าวอพยพ เพราะทำให้สตรีชาวจีนสามารถย้ายถิ่นฐานมายังสหรัฐฯได้อย่างเสรีมากขึ้น และทำให้ประชากรชาวจีนเพิ่มขึ้นเป็นเวลาหลายสิบปีที่ชายชาวจีนมักจะเดินทางเพื่อหาแสงหาโชคในดินแดนอเมริกา ทำให้ต้องจากครอบครัว การจะมาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวเหมือนครั้งอยู่ที่เมืองจีนนั้นเป็นเรื่องที่ลำบากยากยิ่งสำหรับผู้ที่ใช้แรงงาน การที่กฎหมายยินยอมให้สตรีจีนสามารถเดินทางมาอยู่กับสามีได้โดยมีผลในปีค.ศ. 1946 จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในหมู่ชาวจีน เพราะนั่นหมายถึงการเปิดประตูให้ชาวจีนอพยพจากแผ่นดินใหญ่มายังสหรัฐฯโดยเสรีกว่าแต่ก่อน และทำให้ความสามารถในการรวมตัวเป็นชุมชนชาวจีนทำให้เกิดความเป็นปึกแผ่นและเข้มแข็งมากขึ้น สร้างความแข็งแกร่งทางด้านเศรษฐกิจที่มีแรงงานมากขึ้น รวมถึงมีประชากรชาวจีนเพิ่มมากขึ้นจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง

ดังนั้น สามารถสรุปว่า ภูมิหลังความเป็นมาของชาวจีนในสหรัฐอเมริกา นั้น เริ่มต้นในช่วงที่มีการขุดทองในรัฐแคลิฟอร์เนีย อย่างไรก็ตาม ชาวจีนต้องประสบปัญหาในการดำรงชีวิต เนื่องจากสถานภาพทางสังคมของชาวจีนด้อยมาก ชาวจีนต้องเผชิญกับภาวะเหยียดสีผิวจากชาว

¹⁹ Dworkin, *The Minority Report : An Introduction to Racial, Ethnic, and Gender Relations*,

ผิวขาว ความรุนแรงจากกระแสต่อต้านชาวผิวเหลือง และที่สำคัญคือ การออกกฎหมายกีดกันชาวจีนไม่ให้เข้ามาตั้งถิ่นฐานในสหรัฐอเมริกา ในทางสังคมถือว่าชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกานั้นถูกตัดขาดจากสังคมอเมริกันกระแสหลัก สถานภาพของชาวจีนเป็นเพียงชาวต่างด้าวกลุ่มเล็กๆ กลุ่มหนึ่งที่พยายามเข้ามาตั้งถิ่นฐานในดินแดนตะวันตกซึ่งสถานภาพไม่แตกต่างจากชาวเอเชียชาติอื่นๆหรือชาวผิวดำ ชาวอเมริกันผิวขาวซึ่งเป็นสังคมกระแสหลักจะมองชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ด้วยอคติ และความเป็นอื่น เพราะชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอย่างเห็นได้ชัด ประกอบกับชนกลุ่มน้อยเหล่านี้เพิ่มจำนวนมากขึ้นและเข้ามาแย่งงานของชาวผิวขาว ในทางกลับกันชาวจีนและชาวเอเชียอื่นๆ ก็มีความรู้สึกแปลกแยกและรู้สึกถึงการกีดกันทางเชื้อชาติเมื่อเข้าไปอยู่ในสังคมตะวันตกและกลายเป็นชนกลุ่มน้อยไปในที่สุด

2.2 พัฒนาการวรรณกรรมของชาวอเมริกันเชื้อสายจีน

วรรณกรรมของชาวอเมริกันเชื้อสายเอเชีย เป็นการศึกษาวรรณกรรมสาขาใหม่ และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวรรณกรรมที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม (multicultural literature) ซึ่งมีลักษณะคือเป็นวรรณกรรมที่เขียนขึ้นโดยชนกลุ่มน้อย ซึ่งมีความหลากหลายทางเชื้อชาติมากกว่าหนึ่ง เช่น เอเชีย-อเมริกัน และ เม็กซิกัน-อเมริกัน เป็นต้น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าลักษณะสำคัญที่สุดที่แสดงความเป็นวรรณกรรมของชนกลุ่มน้อย (multiethnic literature) ได้แก่การแสดงหรือบ่งบอกถึงวัฒนธรรมมากกว่าหนึ่งชนชาติในงานวรรณกรรมนั้น หรืออาจเป็นวรรณกรรมที่ข้ามวัฒนธรรม (cross-culture) คือข้ามจากวัฒนธรรมหนึ่งไปสู่อีกวัฒนธรรมหนึ่ง หรือเป็นวรรณกรรมที่แสดงวัฒนธรรมคู่ขนาน (parallel-culture) ตัวละครที่สร้างขึ้นมีพัฒนาการความสัมพันธ์ถ่ายโอนจากวัฒนธรรมหนึ่งไปยังอีกวัฒนธรรมหนึ่ง

ทั้งนี้สามารถสรุปลักษณะที่ดีของวรรณกรรมชนกลุ่มน้อยได้ 6 ประการดังนี้

1. ตัวบทสะท้อนภาพวัฒนธรรมดั้งเดิม และจริงใจ ตรงไปตรงมา (authentic and sincere)
2. มีความพยายามในการแก้ไขหรือทบทวนข้อมูลที่ผิดพลาดทางประวัติศาสตร์ หรือข้อมูลประวัติศาสตร์ที่ถูกกลบเกล็น
3. การบรรยายรายละเอียดต้องเหมือนกับชีวิตจริงที่เกิดขึ้นและเป็นไปในเชิงบวก
4. มีการแสดงออกหรือให้ภาพสะท้อนที่เป็นจริงเกี่ยวกับความเป็นไปของชีวิต
5. แสดงความเปลี่ยนแปลงภาพสตรีจากเดิมที่เป็นแบบอนุรักษณ์มาเป็นร่วมสมัย

6. มีการใช้ภาษาที่ทำให้เกิดความตระหนักเห็นแจ้งและเข้าใจในวัฒนธรรมของกลุ่มๆ นั้น

นอกจากนี้ ยังมีลักษณะอื่นๆ ที่ใช้ประกอบการพิจารณาวรรณกรรมชนกลุ่มน้อยอีก คือ การพิจารณาโครงสร้างของเรื่องเพื่อสื่อถึงลักษณะวรรณกรรม และการใช้ภาษาที่สอในงาน คือ มีการใช้คำหรือประโยคที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ (non-English) เพื่ออธิบายหรือปกป้องวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาตินั้นๆ²⁰

2.2.1 ภาพลักษณ์แห่งอคติของชาวอเมริกันกระแสหลัก

จากการศึกษาภูมิหลังทางสังคมของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนในประเทศสหรัฐอเมริกา จะเห็นถึงภาวะที่ถูกครอบงำและกดขี่จากสังคมตะวันตก นอกจากนี้ ในทางวรรณกรรมชาวจีนก็ยังไม่สามารถหลีกเลี่ยงการตกเป็นเป้าแห่งการดูถูกเหยียดหยาม

สำหรับวรรณกรรมชนกลุ่มน้อยชาวจีนในอเมริกา พบว่า ภาพลักษณ์ชาวจีนที่ปรากฏในงานวรรณกรรมในช่วงแรกๆ จะเป็นการนำเสนอโดยชาวตะวันตกเท่านั้น นักเขียนนวนิยายบาทหลวงในคริสต์ศาสนา และ ผู้ออกกฎหมายชาวตะวันตก เป็นผู้ที่กำหนดภาพลักษณ์ชาวจีน ซึ่งใส่คุณลักษณะของชาวจีนว่า “แปลกประหลาด” (peculiar) “ปราศจากมนุษยธรรม” (immoral) “อาชญากร” (criminal) และเป็นมนุษย์ที่ต่ำต้อย ชาวจีนถูกบรรยายว่าเป็น “พวกเมาฝิ่น” (opium-sodden) “พวกโง่งมไร้เหตุผล”(fatuous ignorance) “พวกไป่ปดมดเท็จ” (treacherous mendacity) “พวกป่าเถื่อน นอกศาสนา” (heathenish ways)²¹

ในช่วงที่ชาวจีนอพยพไม่เป็นที่ต้อนรับจากชาวอเมริกันผิวขาว ชาวจีนถูกเรียกว่า “ซินตั้ง” (Chinamen) “พวกเรื้อนผิวเหลือง” (yellow lepers) หรือ “พวกเจ๊ก” (chinks) ตัวละครจีนถูกนำมาสร้างความขบขันและถูกล้อเลียนให้กับคนดูชาวอเมริกันในละครบรอดเวย์ เช่น เรื่อง *A Trip to*

²⁰ Hoffman, Brenda. *Asian American Literature*. [Online] Available from: <http://falcon.imu.edu/~ramsevi/asialit.htm> [1997 Dec18]

²¹ Mindel and Habenstein, *Ethnic Families in America: Pattern and Variations* (New York: Elsevier, 1976), p. 125.

Chinatown ในปีค.ศ. 1891-1893 เรื่อง *Chin-Chin Chinaman* และเรื่อง *Toy Monkey* ซึ่งได้รับความนิยมมาก ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 มีละครเรื่อง *A Night in Chinatown, The King of the Opium Ring, Chop Suey One Lung, Chinatown Charlie* และเรื่อง *Queen of Chinatown*²²

ภาพลักษณ์ชาวจีนที่ปรากฏในภาพยนตร์นั้นเป็นไปในลักษณะเดียวกับที่ปรากฏในละครคือ ชาวจีนจะถูกกำหนดให้เป็นคนโกง และให้คนผิวขาวเป็นคนแสดง ซึ่งแสดงถึงการถูกลดทอนสิทธิในการนำเสนอตนเอง แม้ว่าจะเป็นการนำเสนอในรูปแบบที่กำหนดไว้แล้วก็ตาม ตัวละครชาวเอเชียในภาพยนตร์มักจะมีลักษณะพิมพ์ดีดคือ ไร้ใจไม่ได้ ลึกลับ ยากที่จะหยั่งถึง พูดภาษาอังกฤษเพียงเล็กน้อย เจ็บและเจ้าเล่ห์²³ แม้ว่าจะมีตัวละครที่ดีบ้างก็มักเป็นในลักษณะของตัวละครที่อ่อนน้อมยอมก้มหัวให้คนตะวันตก ดังนั้นภาพลักษณ์ของชาวจีนในงานศิลปะและการแสดงของชาวตะวันตกจึงมีลักษณะที่เรียกว่า ตัวละครแบนราบ (flat character) คือ ถ้าเป็นตัวละครที่ดีก็จะดีอย่างที่สุด คือ เป็นคนซื่อตรง อ่อนน้อมถ่อมตน มีศีลธรรม แต่ถ้าเป็นคนเลวก็เลวอย่างที่สุดเหมือนกัน

ดังที่กล่าวมาจะเห็นว่า ภาพลักษณ์ชาวจีนที่ปรากฏในงานวรรณกรรมและศิลปะการแสดง สื่อถึงอคติและความดูแคลนที่ชาวอเมริกันกระแสดลัทธิมีต่อชาวจีน ลักษณะที่กำหนดภาพลักษณ์ชาวตะวันออกโดยชาวตะวันตกเช่นนี้ สามารถเชื่อมโยงกับทฤษฎี "Orientalism" ของ เอ็ดเวิร์ด ซาอิด (Edward Said) ในเรื่องการสร้างภาพลักษณ์ เนื่องจากการสร้างภาพลักษณ์ชนกลุ่มน้อยโดยผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า ในหนังสือ *Orientalism* เอ็ดเวิร์ด ซาอิดได้แสดงทัศนะที่น่าสนใจเกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวกับคนตะวันออกจากมุมมองของคนตะวันตก จากทฤษฎี "Orientalism" ซาอิดได้ตั้งคำถามที่สำคัญว่าการแบ่งแยกความเป็นตะวันออกกับตะวันตกนั้น แท้จริงแล้วมีอยู่หรือไม่ ซึ่งเขาเห็นว่าความเป็นตะวันออกนั้นแท้จริงแล้วถูกสร้างขึ้นจากความคิด และบางครั้งรวมถึงจินตนาการของชาวตะวันตกที่คิดว่าชาวตะวันออกเป็นเช่นนั้นเช่นนี้ เป็นการกำหนดคุณลักษณะของชาวตะวันออกให้ไปตามความคิด ความเชื่อ ความต้องการของชาวตะวันตก และชาวตะวันออกเองก็เชื่อในภาพลักษณ์ที่ชาวตะวันตกเป็นผู้กำหนด²⁴

²² Ibid., p. 126.

²³ Joe R. Feagin, *Racial and Ethnic Relations*, p. 334.

²⁴ Edward Said, *Orientalism*, (New York: Vintage Book, 1979).

ทฤษฎีของซาอิต สามารถนำมาใช้ในการทำความเข้าใจการสร้างภาพลักษณ์ชาว ตะวันออกหรือชาวจีนโดยชาวตะวันตกหรือชาวอเมริกันผิวขาว โดยที่ชาวอเมริกันผิวขาวถือว่าตนเอง เป็นผู้ที่มีการยอมรับสูงส่งกว่า ประกอบกับในช่วงแรกสถานภาพของชาวจีนไม่เอื้ออำนวยให้ชาวจีน แสดงความขัดแย้งกับชาวตะวันตก นอกเหนือจากความยากลำบากในการดำเนินชีวิตแล้ว ภาษา อังกฤษที่ใช้ในการสื่อสารเป็นอุปสรรคสำคัญด้วยเช่นกัน

ส่วนนักเขียนชาวตะวันตกหรือชาวอเมริกันกระแสหลักมักจะไม่สามารถจำแนกความ แตกต่างของชนชาติต่างๆ ในเอเชียได้ เพราะเป็นเรื่องยากสำหรับชาวตะวันตกที่จะแยกแยะว่าในความ เป็นชนชาติตะวันออกนั้นย่อมมีความหลากหลาย และมีความแตกต่าง และอาจจะเป็นความเคยชินที่ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงเนื่องจากไม่เห็นความสำคัญและความมีอยู่อย่างหลากหลายของชนชาวเอเชีย โดยส่วนใหญ่่มักจะมองภาพโดยรวมว่าชาวตะวันออกรก็คือชาวจีน และชาวจีนก็คือชาวตะวันออกทั้ง หมด ภาพลักษณ์ของชาวตะวันออกในงานวรรณกรรมของชาวตะวันตกในช่วงแรกนั้น พบว่านักเขียน ตะวันตกนำเสนอภาพชาวตะวันออกในลักษณะตัวละครแบบฉบับ (stereotype) คือมีเพียง 2 ด้านเท่านั้น คือเป็นคนดี และเป็นคนเลว²⁵

ในการนำเสนอตัวละครแบบฉบับของชาวเอเชียนั้น เหมือนจะเป็นธรรมเนียมการ เขียนของนักเขียนตะวันตก ที่ต้องการย้ำภาพความสูงส่งและเหนือกว่าของชาวผิวขาว ในขณะที่ชาว เอเชียนั้นมีภาพลักษณ์ที่เป็นอันตรายคือ เป็นการเสนอภาพในด้านลบหรือด้านที่เลวร้ายของชาวเอเชีย แจ็ค ลอนดอน (Jack London) เป็นนักเขียนคนหนึ่งที่เสนอภาพน่าสะพรึงกลัวของชาวเอเชีย และ แสดงให้เห็นชัดเจนถึงความสูงส่งของชาวผิวขาว ในเรื่อง *Tales of the Fish Patrol* (1919) ตัวละคร เอกชาวผิวขาวสามารถจับชาวประมงจีนที่ดูร้าย และหน้าตา มีรอยฝีดาษน่ากลัว พร้อมกับลูกสมุนได้ โดยปราศจากอาวุธ โดยที่ชาวจีนต้องร้องขอชีวิต ทำให้เห็นการแสดงอำนาจที่เหนือกว่าของชาวตะวัน ตก ทั้งในเรื่องคุณธรรม และความงาม และในเรื่อง *Daughter of the Snow* (1902) วีรสตรีชาว แองโกลแซกซอนได้กล่าวถึงความยิ่งใหญ่ของชนเผ่าของเธอว่าเป็นนักสู้ที่แท้จริงที่สามารถพิชิตดิน แดน หากเป็นชาวอินเดีย ชาวผิวดำ หรือชาวมองโกล ซึ่งหมายรวมถึงชาวจีนด้วยนั้นจะสามารถทำได้

²⁵ Elaine H. Kim, *Asian American Literature: An Introduction to the Writings and Their Social Context* (Philadelphia: Temple University Press, 1982), p. 4.

เช่นชาวแองโกลแซกซอนหรือไม่ ซึ่งแน่นอนว่าเป็นไปไม่ได้ ดังนั้นจะเห็นภาพลักษณ์ชาวจีนที่มีทั้งความน่ากลัว และความดูร้าย ป่าเถื่อนและด้อยความสามารถเมื่อเทียบกับชาวยุโรป²⁶

นอกจากนั้น เมื่อพูดถึงการสร้างภาพชาวจีนโดยแยกตามเพศแล้ว ภาพชายชาวจีนมักถูกสร้างให้เป็นภาพของชายที่รู้สึกดีถูกตนเอง และรู้สึกต่ำต้อยในความเป็นจีนของตน เมื่อเทียบกับความสูงส่งของหญิงสาวชาวตะวันตก เช่นในเรื่อง *The Honorable Gentleman* (1911) ของ อาเหม็ด อับดุลลาห์ (Achmed Abdullah) นักศึกษาชาวจีนจากมหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ดได้ฆ่าภรรยาตาบอดชาวยุโรป เมื่อรู้ว่าหมอมจะผ่าตัดทำให้เธอมองเห็นได้ เพราะเขากลัวว่าเขาจะทิ้งเธอไปเมื่อเห็นหน้าของเธอ ซึ่งบรรยายไว้ว่าเป็นใบหน้าที่ชาวจีนที่น่าขยะแขยงและแฝงด้วยความชั่วร้าย²⁷ ทั้งนี้ชื่อเรื่องตรงข้ามกับพฤติกรรมของตัวละคร ซึ่งแม้ว่าจะเป็นชาวจีนที่ได้รับการศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง แต่เพราะความรู้สึกต่ำต้อยในความเป็นจีนของเขาทำให้เขากระทำการที่ชั่วร้าย เป็นการย้ำภาพลักษณ์ความชั่วร้ายและความน่ากลัว แม้ว่าเขาจะเป็นนักศึกษาในสถาบันที่ได้รับการยอมรับของชาวตะวันตก แต่นั่นไม่ได้เปลี่ยนแปลงความเป็นจีนที่อยู่ในตัวเขาไปได้ นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง ซึ่งชาวตะวันตกมักจะมีที่สูงส่งกว่า ไม่ว่าจะหญิงหรือชาย ชายชาวจีนมักจะปรารถนาหญิงชาวตะวันตก เหมือนเช่นในเรื่องนี้ ในขณะที่หญิงชาวตะวันออกรักจะไฝ่ฝันถึงชายชาวยุโรปซึ่งมักเป็นไปไม่ได้

เรื่อง *The Dragon's Jaw* (1937) ของ แฟรงก์ แอล. แพคการ์ด (Frank L. Packard) นำเสนอเรื่องราววีรสตรีที่มีความดีงาม กล้าหาญ และคิดว่าตนเองเป็นคนจีน เธอได้เป็นผู้นำขบวนการต่อสู้กับผู้คนที่โหดร้าย และในท้ายที่สุดได้แต่งงานกับวีรบุรุษชาวยุโรป และค้นพบว่าที่แท้จริงแล้วเธอเป็นชาวยุโรป เช่นเดียวกับในเรื่อง *In the Shadow of Lantern Street* (1920) ของ เฮอริเบิร์ต จี. วัตต์เวิร์ท (Herbert G. Woodworth) ตัวเอกที่เป็นวีรบุรุษมีคุณสมบัติเพียบพร้อม ฉลาด กล้าหาญ ซื่อสัตย์และคิดว่าตนเองเป็นคนจีน ภายหลังจากค้นพบว่าเขาเป็นชาวยุโรปเมื่อพ่อที่แท้จริงของเขาออกมาหาเขาจนได้พบกัน และความจริงที่ว่าเขาเป็นคนชาวยุโรปได้ถูกเปิดเผย²⁸ ดังนั้นจะเห็นว่า ชาวจีนไม่สามารถแทนที่ชาวตะวันตก และชาวจีนก็ไม่สามารถมีคุณสมบัติที่เพียบพร้อมและเทียบเท่าชาวตะวัน

²⁶ Ibid., p. 7.

²⁷ Ibid., p. 11.

²⁸ Ibid., p. 9.

ตกได้ เพราะในตอนท้ายผู้แต่งชาวตะวันตกจะยกคุณสมบัติที่แสดงถึงความดีงามทั้งหลายให้กับชาว
 ผีขาวเหมือนเช่นที่เคยเป็นมา

นอกเหนือจากภาพความสูงส่งและดีงามของชาวผีขาวกับภาพความต่ำต้อยของชาว
 จีนแล้ว นักเขียนสร้างภาพลักษณ์ชาวจีนที่เป็นคนดี ในรูปของตัวละครที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
 และต้องการความคุ้มครองและความช่วยเหลือจากวีรบุรุษชาวตะวันตก หรือไม่เช่นนั้นก็เป็นพันธมิตร
 หรือคนรับใช้ที่ซื่อสัตย์ของตัวเอกชาวตะวันตก ภาพตัวละครของชาวจีนเป็นอีกภาพหนึ่งที่ติดอยู่ใน
 ความคิดของชาวตะวันตกจะมีลักษณะที่ขี้ลาด แต่งตัวแปลกประหลาด พูดภาษาอังกฤษผิดๆ ง่ายๆ ทำ
 ให้ดูขบขัน แต่จะเป็นคนดีและภักดีต่อเจ้านายชาวผีขาวอย่างถึงที่สุด เช่น ตัวละครตลก จอห์น ไชน่า-
 แมนในเรื่อง *A Live Woman in the Mines* ของ อะลองโซ ดิลาโน้ (Alonso Delano) หรือตัวละครก๊อ
 จีนในเรื่อง *Across the Continent* ของ เจมส์ เจ. แม็กคลอสเคย์ (James J. McCloskey) ในเรื่อง
Yellow Men and Gold (1911) ของ กูเวอร์เนอร์ มอริส (Gouverneur Morris) พระเอกและนางเอก
 ชาวผีขาวได้รับความช่วยเหลือจากลูกน้องชาวจีนที่เต็มใจไปด้วยความซื่อสัตย์²⁹

ดังที่กล่าวมาภาพลักษณ์คนจีนที่ปรากฏในงานของนักเขียนตะวันตกมักเป็นภาพที่ไม่
 พึงปรารถนา เป็นอันตรายและคุกคามต่อชาวผีขาว ทั้งนี้พบว่าภาพชายชาวจีนเป็นภาพในด้านลบ
 เมื่อเทียบกับภาพสตรี กล่าวคือชาวตะวันตกมองสตรีจีนว่ามีลักษณะโดดเด่นและแตกต่าง ลักษณะที่
 ชาวตะวันตกใช้เรียกสตรีจีนว่า “ดอกบัวงาม” (blossom lotus) หรือ “ตุ๊กตาจีน” (china doll)³⁰ เป็น
 ภาพลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความบอบบาง ความเป็นอิสตรีและความไร้ค่าของสตรีจีนแม้จะแฝงนัยของ
 การถูกมองเป็นวัตถุก็ตาม แต่โดยรวมแล้วภาพสตรีจีนได้รับการยอมรับมากกว่าภาพชายชาวจีน

กล่าวโดยสรุปภาพลักษณ์ของชาวจีนในงานวรรณกรรมของชาวตะวันตกในช่วงแรกๆ
 เป็นการสร้างภาพลักษณ์ชาวตะวันออกโดยที่ชาวตะวันตกเป็นผู้กำหนดภาพลักษณ์นั้นแต่เพียงฝ่าย
 เดียว ทำให้ตัวละครชาวตะวันออกขาดความหลากหลายเพราะอาศัยภาพลักษณ์เดิมๆมาใช้เพื่อ
 ประกอบในงานของนักเขียนตะวันตกเท่านั้นและมักจะเป็นภาพซ้ำๆที่นักเขียนเคยสร้างมาก่อนหน้านี้
 ไม่ได้มีการสร้างภาพลักษณ์ความเป็นจีนแบบใหม่ หรือมีมิติการมองที่แตกต่างและซับซ้อนกว่าเดิมดัง

²⁹ Ibid., pp. 13-14.

³⁰ Amy Ling, *Between Worlds: Women Writers of Chinese Ancestry*, p. 11.

ที่ควรจะเป็น ภาพลักษณ์ของคนจีนที่เป็นคนเลวมักจะถูกสร้างให้เป็นพวกที่ดูร้าย ปาเถื่อน เป็นพวกที่ไร้วัฒนธรรมหรือไม่เช่นนั้นก็เป็นตัวละครที่คดโกงและทรยศ ส่วนภาพลักษณ์คนจีนที่เป็นคนดีคือ เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน ฐานะด้อยกว่า บทบาทของชาวตะวันออกเป็นชนกลุ่มน้อยที่ถูกรังแกและต้องการความช่วยเหลือจากวีรบุรุษชาวตะวันตกหรือไม่ก็เป็นคนรับใช้ชาวจีนที่ดูตลกขบขันและคอยรับใช้นายผิวขาวที่ฉลาดปราดเปรื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ตัวละครเอกซึ่งมักเป็นคนผิวขาวมีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น ยิ่งตัวละครตะวันออกเลวหรืออ่อนแอมากเท่าไรก็ยิ่งทำให้ตัวละครตะวันตกดีหรือเข้มแข็งมากเท่านั้น ผู้อ่านเห็นความชัดเจนของนักเขียนที่ต้องการจะสื่อความเป็นผู้ที่เหนือกว่าของชาวตะวันตกในทุกด้านคือ ด้านกายภาพ จิตวิญญาณและคุณธรรมความดี

2.2.2 ภาพลักษณ์ใหม่ของคนอเมริกันเชื้อสายจีน: สถานะทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง

ในช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 20 สถานภาพทางสังคมของชาวจีนเปลี่ยนแปลงไป เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นคือสงครามโลกครั้งที่สอง หลังจากสิ้นสุดสงครามโลกทัศนคติที่มีต่อชาวจีนมีการเปลี่ยนแปลงและความรู้สึกของชาวตะวันตกต่อชาวจีนเป็นไปในทางบวกมากขึ้น การรับรู้ที่เป็นด้านลบค่อยๆ เลือนหายไป และถูกแทนที่ด้วยภาพลักษณ์ชาวจีนที่รักประเพณียึดมั่นต่อครอบครัว รักสงบและไม่มีปากเสียง ซึ่งภาพลักษณ์เหล่านี้ได้ดำรงคงอยู่นานกว่าสามทศวรรษนับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง³¹

นอกจากสงครามโลกครั้งที่สอง ภายในประเทศสหรัฐอเมริกาเองเกิดกระแสเรียกร้องที่ต้องการให้เกิดความเสมอภาคในสังคม ชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ นำโดยชนกลุ่มน้อยชาวผิวดำ ต้องการการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบชนกลุ่มน้อยในช่วงที่มีการเรียกร้องให้เลิกกีดกันทางเชื้อชาติพบว่า ชาวเอเชียได้รับการยอมรับมากกว่าชาวผิวดำ

"The new "favorable" image of Asian Americans was emphasized during the 1960's, when militant demands for social equality were being

³¹ Dworkin, *The Minority Report: An Introduction to Racial, Ethnic and Gender Relations*, pp. 310-311.

voiced by American racial minority, led by American Black. At the height of the civil rights movement, a U.S. News and World Report article held up the Chinese as example for Blacks and other “troublesome” minority groups to follow.”³²

ภาพลักษณ์ใหม่อันน่าชื่นชมของชาวอเมริกันเชื้อสายเอเชียเกิดขึ้นช่วงทศวรรษที่ 1960 จากกระแสที่ต้องการให้มีความเสมอภาคในสังคมของชนกลุ่มน้อยนำโดยชนผิวดำ บทความของสำนักข่าวอเมริกันได้ยกให้ชาวจีนเป็นตัวอย่างของชนกลุ่มน้อยเพื่อให้ชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ได้พิจารณาและปฏิบัติตาม ทั้งนี้เพราะภาพลักษณ์ของชาวจีนที่มีความขยัน ทำงานหนักอ่อนน้อมถ่อมตน เชื่อฟัง อยู่ในกรอบระเบียบ ปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นผู้ที่ไม่เฝ้าการศึกษาและการอบรมครอบครัวให้อยู่ในระเบียบวินัยทำให้เกิดภาพลักษณ์ใหม่ของชาวจีนที่เป็นไปในทางบวก ภาพลักษณ์ของชายชาวจีนจะเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ ขยันขันแข็ง มีความอดสาหัส เชื่อฟัง อยู่ในระเบียบ แม้ว่าจะซื่ออายุ เจ็บ และเก็บตัว³³ ดังนั้นภาพลักษณ์ชาวจีนในยุคนี้จะแตกต่างโดยสิ้นเชิงกับในยุคแรกที่ย้ายถิ่นฐานมาซึ่งชาวจีนถูกมองว่าน่ากลัว ทุร้ายและต้องอยู่ในความควบคุม แต่เมื่อเวลาผ่านไปชาวจีนกลายเป็น “ชนกลุ่มน้อยตัวอย่าง” (model minority) ที่ชาวอเมริกันกระแสหลักให้ความชื่นชมมากกว่าชนกลุ่มอื่นถึงกับมีคำกล่าวว่าภาพลักษณ์ชาวจีนนั้น “ขาวบริสุทธิ์เสียยิ่งกว่าขาวผิวขาวเสียอีก” (whiter than white)³⁴ คุณสมบัติในด้านบวกถูกนำมาใส่ให้กับชาวจีนดังที่กล่าวมาที่สำคัญคือชาวจีนสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมอเมริกัน (Americanized) มากขึ้นจึงสะท้อนให้เห็นภาพการยอมรับสถานภาพที่สูงขึ้นของชาวจีนซึ่งวัดจากมาตรฐานของชาวอเมริกันผิวขาวที่เป็นชนชั้นกลาง

อย่างไรก็ตามการที่ชาวจีนได้รับการชื่นชมจากชาวอเมริกันอาจมองได้ว่าเป็นการ

³² Elaine H. Kim, *Asian American Literature: An Introduction to the Writings and Their Social Context*, pp. 177-178.

³³ Dworkin, *The Minority Report: An Introduction to Racial, Ethnic, and Gender Relations*, pp. 311-312.

³⁴ Edward Daniels and Harry Kitano, *American Racism* (Eaglewood Cliffs, NJ.: Prentice-Hall, 1970), p. 36. cited in Dworkin, *The Minority Report*, p. 311.

สร้างภาพชาวจีนให้เป็นเช่นนั้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ควบคุมชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นๆ ที่มั่งมั่งเรียกร้องสิทธิของตน การได้รับการยอมรับจากสังคมอเมริกันจึงเกิดจากการยอมอยู่ใต้อาณัติของชาวอเมริกัน กระแสหลักคือ ไม่มีปากเสียงหรือกระแสต่อต้านรุนแรง และพยายามปรับตัวให้เข้ากับสังคมอเมริกัน ดังนั้นอาจมองว่าภาพลักษณ์ชาวจีนที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ส่วนหนึ่งยังคงมาจากการสร้างของชาวตะวันตกเพื่อคุมกระแสการต่อต้านเรียกร้องจากชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น และส่วนหนึ่งก็เป็นเพราะคุณลักษณะในเชิงบวกของชาวจีนเองด้วยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสถานภาพไปในทางที่ดีขึ้น

สำหรับภาพลักษณ์ของ “ไชน่าทาวน์” หรือย่านคนจีนก็มีความเปลี่ยนแปลงไปด้วย ในยุคแรก “ไชน่าทาวน์” ในสายตาของชาวตะวันตกคือ ถิ่นอันตรายที่ชาวจีนหลบไปอยู่รวมกลุ่มกันอย่างแออัด แม้ว่าสำหรับชาวจีนแล้วไชน่าทาวน์เป็นที่ป้องกันชาวจีนจากอันตรายภายนอกเมื่อชาวจีนรู้สึกไม่ปลอดภัยและถูกคุกคาม และมีการให้ความช่วยเหลือในหมู่ชาวจีนด้วยกัน แต่ภาพลักษณ์ใหม่ในช่วงหลังคริสต์ศตวรรษที่ 20 “ไชน่าทาวน์” ไม่ใช่ถิ่นที่อยู่อาศัยอันโดดเดี่ยวของชาวจีนอีกต่อไป แต่เป็นถิ่นที่มีการทำธุรกิจที่สามารถแข่งขันกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นๆ³⁵

นอกจากกระแสเรียกร้องสิทธิมนุษยชนของชนกลุ่มน้อยในช่วงทศวรรษที่ 1960 ปัจจัยสำคัญอีกประการที่ทำให้สถานะทางสังคมของชนกลุ่มน้อยเช่นชาวจีนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น คือบทบาทของมิชชันนารีชาวคริสเตียนในการสร้างความเข้าใจสังคมอเมริกันให้กับชาวจีนที่เข้ามาอยู่ในดินแดนตะวันตก มิชชันนารีจะเป็นทั้งครูสอนภาษา ขณะเดียวกันได้ทำหน้าที่เป็นผู้นำให้ชาวจีนได้รู้จักการใช้ชีวิตในสังคมสหรัฐอเมริกา เหตุผลสำคัญของการไปโบสถ์คือ เพื่อเรียนภาษาอังกฤษและเพื่อการเข้าสังคม โบสถ์จะเป็นที่ที่ชาวจีนเหล่านี้ได้มาพบปะและแลกเปลี่ยนข่าวสารกัน

The usual reason given for joining a Chinese Christian church was to learn the English language... Attendance is for social reasons. ... a church provides them with a place to meet “with their own kind.”³⁶

³⁵ Ibid., p. 308.

³⁶ Donald Keith Fellows, *A Mosaic of America's Ethnic Minorities* (New York: John Wiley & Sons, Inc., 1972), p. 113.

ดังนั้น จะเห็นว่าการยอมรับเอาศาสนาคริสต์เข้ามาในชีวิตของชาวตะวันออกนั้นเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้ชีวิตในต่างแดนนั้นง่ายขึ้น และเป็นที่ยอมรับของสังคมมากขึ้น และที่สำคัญคือ ทำให้ความแปลกแยกหรือช่องว่างในสังคมระหว่างตะวันตกกับตะวันออกนั้นแคบลง อาจกล่าวได้ว่าชาวจีนในยุคพ่อแม่ได้รับความช่วยเหลือจากมิชชันนารีในการดำเนินชีวิตในต่างแดน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นให้กับลูกหลานในเวลาต่อมาได้ซึมซับเอาวัฒนธรรม ความเชื่อแบบตะวันตกเข้ามาใช้ในการดำเนินชีวิตและการเข้าสังคมแบบตะวันตก

โดยสรุป ในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 20 ภาพลักษณ์ของชาวเอเชียที่ได้รับการยอมรับในสังคมอเมริกามากกว่าชนกลุ่มน้อยอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพลักษณ์ของชาวจีน โดดเด่นในเรื่องความซื่อสัตย์และขยันขันแข็ง ไม่มีปากเสียง ทำให้ชาวจีนได้มีโอกาสสร้างฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นจากการเป็นผู้ใช้แรงงานกลายเป็นเจ้าของกิจการ ส่วนลูกหลานในรุ่นต่อมาก็ได้รับการศึกษาแบบเด็กอเมริกันและบางส่วนกลายเป็นชาวจีน-อเมริกันไปโดยปริยาย เนื่องจากเกิดและเติบโตและได้รับการศึกษาแบบอเมริกัน การใช้ชีวิตและสภาพแวดล้อมทำให้คนรุ่นลูก-หลานรับทั้งวัฒนธรรมเดิมของตนคือ วัฒนธรรมจีนไปพร้อมกับวัฒนธรรมตะวันตกคืออเมริกา กลายเป็นชาวอเมริกันเชื้อสายจีนไปในที่สุดซึ่งเป็นพัฒนาการสำคัญที่เกิดขึ้นในชนกลุ่มน้อยชาวจีนในสังคมอเมริกันกระแสหลัก

อย่างไรก็ตาม ขณะที่ชนกลุ่มน้อยชาวจีน-อเมริกันมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองเป็นชาวอเมริกันเชื้อสายจีนที่สามารถพูดภาษาอังกฤษและรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาได้ด้วย ส่วนหนึ่งได้สร้างความไม่พอใจให้กับคนอเมริกันกระแสหลัก ทำให้สร้างความเป็นอื่นขึ้นมาต่อกันคนเชื้อสายจีนไม่ให้มีสถานะเท่าเทียมกับตนเอง การที่ชาวเอเชียสามารถพูดภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่วด้วยสำเนียงแบบอเมริกันไม่น่าแปลกใจอีกต่อไป³⁷ หากแต่คนอเมริกันส่วนหนึ่งกลับยังคงมองด้วยความสงสัย ดังนั้นจึงมีความพยายามในหมู่นักเขียนจีน-อเมริกันในการอธิบายว่าชาวอเมริกันเชื้อสายจีนไม่ได้เป็นชาวจีนเหมือนบรรพบุรุษที่อยู่ประเทศจีน ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถจัดอยู่ในกลุ่มอเมริกันกระแสหลักเพราะความแตกต่างในด้านกายภาพระหว่างอเมริกันและเอเชีย หากแต่เป็นกลุ่มที่พยายามดำรงอยู่ท่ามกลางสังคมที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมเพื่อยืนยันความมีตัวตนในฐานะที่เป็นชาวอเมริกันเชื้อสายจีน

³⁷ Amy Ling, *Between Worlds: Women Writers of Chinese Ancestry*, p.20.

ดังที่กล่าวมา ในช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 20 สถานภาพทางสังคมของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนในสหรัฐอเมริกาเปลี่ยนแปลงไปและได้รับการยอมรับมากขึ้น ในทางวรรณกรรมมีพัฒนาการเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน จากเดิมที่เป็นงานของชาวตะวันตกที่เขียนถึงชาวเอเชียมาเป็นงานวรรณกรรมที่เกิดจากนักเขียนที่มีเชื้อสายเอเชียผสมยุโรป พี่น้องตระกูลอีตัน (Eaton) ซึ่งเป็นลูกครึ่งผสมระหว่างจีนกับอังกฤษ พี่สาวคือ อีดิท มอด อีตัน (Edith Maud Eaton) ใช้นามแฝงว่า ซุยซิน ฟา (Sui Sin Far) มีชีวิตอยู่ระหว่างปีค.ศ.1865-1914 ส่วนน้องสาวคือ วินนีเฟรด อีตัน (Winnifred Eaton) ใช้นามแฝงว่า โอนโนโต วาตานา (Onoto Watanna) มีชีวิตอยู่ระหว่างปีค.ศ.1875-1945 ซึ่งการใช้นามแฝงในการประพันธ์เป็นธรรมเนียมที่นักเขียนในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ปฏิบัติกัน³⁸ อย่างไรก็ตามในการใช้นามแฝงของพี่น้องนักเขียนคู่นี้เพื่อต้องการยืนยันในความเป็นชาวเอเชียของตน โดยเฉพาะผู้ที่เป็นนักเขียนสตรีจีนคนแรกที่เขียนงานเกี่ยวกับบรรพบุรุษซึ่งเป็นชาวจีนของตน ซึ่งมีผลงานรวมเรื่องสั้นเรื่อง *Mrs. Spring Fragrance* สะท้อนชีวิตของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 ความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติซึ่งเธอต่อต้านเรื่องการเหยียดสีผิว เรื่องเพศชาย-หญิง และระบบปีศาจไต้ยซึ่งมีอิทธิพลต่อสตรีจีน ในเรื่องสั้นเรื่อง "Mrs. Spring Fragrance"³⁹ ตัวเอกเป็นสตรีเชื้อสายจีนที่ต้องเผชิญกับอคติของชาวมิวชาวที่คิดว่าตนเองมีความสูงส่งกว่า ขณะเดียวกันก็ต้องเผชิญกับชายชาวจีนที่ยังยึดติดกับระบบชายเป็นใหญ่ซึ่งเป็นการสะท้อนแนวคิดแบบอนุรักษนิยมในสังคมจีน จึงเป็นการสะท้อนภาวะขัดแย้งของสตรีจีนที่ต้องพบกับอคติจากทั้งสังคมกระแสหลักที่มีอคติกับชนกลุ่มน้อย และถูกกดขี่ภายใต้ระบบปีศาจไต้ยจีน วรรณกรรมของอีดิท อีตันจึงเป็นงานเขียนในยุคบุกเบิกที่เขียนเกี่ยวกับความเป็นชนกลุ่มน้อยชาวจีน ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับเรื่องสถานะของสตรีที่มักถูกกดขี่จากระบบจากสังคม

สำหรับนักเขียนผู้เป็นน้อง วินนีเฟรด อีตันใช้นามแฝงของชาวญี่ปุ่นคือ โอนโนโต วาตานาเพื่อสอดคล้องกับแนวเรื่องโรแมนติก ฉากจะอยู่ในดินแดนตะวันออกที่ห่างไกล แนวเรื่องเป็นความรักและความสัมพันธ์ระหว่างชาย-หญิงที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ (ญี่ปุ่น-ตะวันตก) ซึ่งได้รับความนิยมจากผู้่านมาก เช่นเรื่อง *The Japanese Nightingale* จะเน้นภาพลักษณ์สตรีชาวญี่ปุ่น ความเป็นตะวันออกที่มีความงามดึงดูดใจในสายตาของชาวตะวันตก⁴⁰ ดังนั้นจะเห็นว่าแนวการเขียน

³⁸ Ibid., p. 21.

³⁹ Ibid., pp. 40-45.

⁴⁰ Ibid., pp. 52-53.

ของทั้งคู่มีความแตกต่างกัน นักเขียนผู้พี่ที่เน้นเรื่องสังคมของชนกลุ่มน้อยและปัญหาของสถานะสตรีจีน ส่วนนักเขียนผู้เป็นน้องจะเขียนเรื่องแนวโรแมนติกแบบความรักข้ามชาติ ความรักระหว่างชายตะวันตกกับหญิงตะวันออก ความแตกต่างระหว่างสองวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ และยังคงสร้างตัวละครสตรีให้มีภาพลักษณ์แบบฉบับเช่น ภาพลักษณ์ที่มีเสน่ห์น่าหลงใหลของหญิงสาวชาวตะวันออกไกลในสายตาของชาวตะวันตก

นอกจากพี่น้องตระกูลอีดันแล้วยังมีนักเขียนสตรีที่มีเชื้อสายจีนซึ่งเกิดที่เมืองจีนและได้เขียนงานที่เกี่ยวกับชาติจีนของตนเป็นภาษาอังกฤษ และได้รับการตีพิมพ์ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งจะเป็นเรื่องราวในช่วงสงครามกลางเมืองของจีน นักเขียนสตรีเหล่านี้ได้รับการศึกษาในระดับสูงเรียนรู้วัฒนธรรมตะวันตกและมีสถานะทางสังคมที่เมืองจีน ดังนั้นนักเขียนสตรีเหล่านี้ได้ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างตะวันออกกับตะวันตกผ่านงานเขียนของตนที่สำคัญคือ มีประสบการณ์ผ่านภาวะสงครามก่อนที่จะอพยพไปสหรัฐอเมริกา เช่น เฮเลนา กัวะ (Helena Kuo) ผู้เขียนเรื่อง *Westward to Chungking* (1944) เรื่องราวของครอบครัวจีนที่เผชิญกับภาวะสงครามในช่วงที่ญี่ปุ่นรุกรานประเทศจีนที่เต็มไปด้วยความกล้าหาญ การต่อสู้และเสียสละ, หลิน ไท-ยี (Lin Tai-yi) ผู้เขียนเรื่อง *War Tide* (1943) นวนิยายเล่มแรกของเธอซึ่งสะท้อนผลจากการรุกรานของญี่ปุ่นต่อครอบครัวไว้ และบทบาทของลูกสาวในช่วงวิกฤตสงคราม, ฮัน ซูหยิน (Han Suyin) ผู้เขียนเรื่อง *Destination Chungking* (1942) อุตชีวประวัติของตัวเอง เรื่องราวความรักและความสัมพันธ์กับสามีซึ่งเป็นทหารในกองทัพก๊กมินตั๋งในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ส่วนเรื่อง *The Cripple Tree* ชุดรวมสารคดีอัตชีวประวัติชุดแรกของฮันซูหยินที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของบรรพบุรุษ และประวัติศาสตร์ของชาติจีนในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ต่อเนื่องถึงคริสต์ศตวรรษที่ 20⁴¹

ดังที่กล่าวมา แนวการเขียนของนักเขียนสตรีชาวจีนเหล่านี้จะเน้นถึงความเป็นชาติจีนและมีเหตุการณ์สำคัญของบ้านเมืองเป็นตัวขับเคลื่อน ทำให้เห็นประวัติศาสตร์ช่วงหนึ่งของประเทศจีนก่อนที่จะมีคนจำนวนหนึ่งพากันอพยพไปสู่ดินแดนแห่งใหม่ และถึงแม้ว่านักเขียนสตรีจีนเหล่านี้จะเดินทางมายังต่างแดนก็ตาม หากแต่ความยึดมั่นในความเป็นชาติจีน และถ่ายทอดออกมาในงานของตน ดังนั้น พัฒนาการวรรณกรรมของนักเขียนสตรีชาวจีนจึงมีความต่อเนื่องในการนำเสนอเรื่องราวของ

⁴¹Ibid., p.59.

ชาวจีนและบริบททางสังคมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมจีน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง การปกครองและสังคม รวมถึงสงครามจากภายในและภายนอกประเทศ

ในส่วนของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนที่ทำการวิจัยในฉบับนี้ จะต่างจากนักเขียนสตรีที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ เพราะเป็นคนรุ่นที่เกิดและเติบโตในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือที่เรียกว่า American-born Chinese (ABC) คือเป็นชาวอเมริกันที่มีเชื้อสายจีน คนกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะรับวิถีการดำเนินชีวิตแบบตะวันตกซึ่งสำหรับพวกเขาคือ “โลกใหม่” (New World) ซึ่งแตกต่างจากคนรุ่นปู่ย่าหรือบิดามารดาซึ่งส่วนใหญ่อพยพมาจากเมืองจีน และยังคงยึดติดอยู่กับวิถีการดำเนินชีวิตแบบตะวันออกซึ่งถูกมองว่าเป็น “โลกเก่า” (Old World) นักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนนี้จะได้รับฟังแต่เพียงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในประเทศจีนจากบรรพบุรุษของตน แต่ไม่ได้มีประสบการณ์โดยตรงเหมือนนักเขียนสตรีจีนที่กล่าวไปก่อนหน้านี้ ดังนั้นโลกที่เมืองจีนหรือ “โลกเก่า” จึงเป็นเรื่องความทุกข์ยาก สงครามในอดีตที่ผ่านไปแล้ว ส่วนโลกอเมริกันหรือ “โลกใหม่” เป็นปัจจุบันที่แตกต่างโดยสิ้นเชิงกับโลกเก่า ทั้งนี้พบว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน คือความพยายามที่จะนำเสนอถึงความ เป็นอเมริกันเชื้อสายจีนในดินแดนอเมริกา การแสวงหาอัตลักษณ์หรือตัวตนที่แท้จริงและยืนยันในความเป็นอเมริกันเชื้อสายจีนของตน

อย่างไรก็ตาม จุดเริ่มต้นในการแสวงหาอัตลักษณ์หรือตัวตนนั้นมีความสลับซับซ้อน เริ่มจากการนิยามคำว่า “ชาวอเมริกันเชื้อสายจีน” เจฟรีย์ พอล ชาน นักเขียนและอาจารย์สอนวรรณคดีชาวอเมริกันเชื้อสายจีน กล่าวว่า การที่จะเข้าใจความเป็นอเมริกันเชื้อสายจีนก่อนอื่นต้อง “สลัดความคิดที่ตัดสินว่าอะไรคือจีนและอะไรคืออเมริกาออกไปก่อน จึงสามารถเริ่มต้นที่ความเสมอภาค และส่วนที่เกิดขึ้นหลังจากนั้นคือ ความเป็นอเมริกันเชื้อสายจีน ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนนั้นยังไม่มีตัวตน หากแต่กำลังรวมตัวเพื่อเกิดขึ้นในที่สุด”

“throw out what’s Chinese and what’s white and then try to get even.
What’s left will be Chinese American. Chinese America doesn’t exist yet.
As it accumulates, it will emerge.”⁴²

⁴² Jeffery Paul Chan, lecture at Stanford University, March 1, 1979. quoted in Elaine H. Kim, *Asian American Literature: An Introduction to the Writings and Their Social Context*, p.175.

เช่นเดียวกับเจฟฟรีย์ พอล ชาน แฟรงก์ ชิน นักเขียนชาวอเมริกันเชื้อสายจีนอีกคนหนึ่ง ได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ “ลักษณะดั้งเดิม” หรือ “ความเป็นจีนที่แท้จริง” ในการเสนอภาพของความเป็นเอเชีย-อเมริกัน แม้เขาจะเห็นว่าวรรณกรรมจากกลุ่มจีนและญี่ปุ่นได้รับความสนใจมากกว่าวรรณกรรมชนกลุ่มน้อยอื่นๆ เช่น ฟิลิปปินส์และเกาหลี แต่สืบเนื่องจากนโยบายกีดกันทางเชื้อชาติของชาวอเมริกัน ทำให้ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนถูกกันออกจากวิถีของชาวอเมริกันทำให้กลายเป็นชนกลุ่มน้อย แฟรงก์ ชินได้ให้ทัศนะว่าชาวอเมริกันเชื้อสายจีนถูกสอนให้รู้สึกที่ชาวอเมริกันนั้นไม่มีตัวตน ไม่มีวิถีของตนเอง ไม่มีภาษา ไม่มีวรรณคดี ไม่มีประวัติศาสตร์ของชาวจีน-อเมริกัน หากจะมีก็เป็นสิ่งที่ชาวอเมริกัน (ผิวขาว) สร้างขึ้นเท่านั้น อัตลักษณ์จีนที่ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนมีอยู่นั้นถือเป็นเพียงชาวจีนต่างด้าวเท่านั้น มุ่งใช้เพื่อแบ่งแยกชาวอเมริกันเชื้อสายจีนจากวัฒนธรรมอเมริกันกระแสหลักและด้วยเหตุนี้ ในงานรวบรวมผลงานนักเขียนชนกลุ่มน้อยต่างๆ ในอเมริกาเกิดความสับสนระหว่างชาวจีนที่มาจากเมืองจีนกับชาวอเมริกันเชื้อสายจีนที่อยู่ในอเมริกา โดยไม่ได้พิจารณาในด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนสองกลุ่มนี้ จึงเป็นที่มาของภาพลักษณ์ชาวจีนในแง่ลบ

“Chinese Americans have been taught,” Chin says, “that we don’t exist, that we have no style, no language, no literature, and no history beside the white version of our history.” The only cultural identity allowed the Chinese American has been a foreign Chinese one, which Frank Chin holds has been “used to exclude us from American culture, and is imposed upon us as a substitute for participation in American culture. For this reason, even anthologies of ethnic American writing confuse Chinese from China with American-born Chinese, “conveniently ignoring the obvious cultural differences.”⁴³

⁴³ Frank Chin, “Backtalk,” *News of the American Place Theatre* 4, no. 4 (May 1972): 2; Frank Chin and Jeffery Paul Chan, “Racist Love,” in Richard Kostelanetz, ed., *Seeing through Shuck* (New York: Ballentines Books, 1972), p. 78. quoted in Elaine H. Kim, *Asian American Literature: An Introduction to the Writings and Their Social Context*, p. 175.

จากทัศนะของชิน จะเห็นว่าเขามีความรู้สึกรุนแรงในการเรียกร้องให้ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนลุกขึ้นมารวมตัวกัน ประกาศจุดยืนและแสดงอัตลักษณ์ของตน สำหรับชิน การมีภาษา วรรณคดีและประวัติศาสตร์ของชาติ เป็นสิ่งที่ทำให้ชาวจีนสามารถบอกถึงรากเหง้าของตนเองในสังคมที่มีความแปลกแยกได้ เพราะที่ผ่านมามีความเป็นจีนไม่ได้ถูกนำเสนอจากชาวจีนเอง แต่ถูกนำเสนอผ่านชาวตะวันตกซึ่งอาจถูกบิดเบือนได้เพราะอคติ

ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนนั้นต้องการให้ชาวอเมริกันยอมรับตนเองในฐานะมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีและมีความแตกต่างทางด้านกายภาพ ไม่ว่าจะสีผิวที่แตกต่าง ผมสีดำเหยียดตรง หรือสำเนียงการพูดภาษาเป็นของตนเอง พวกเขาไม่ต้องการให้ชาวอเมริกันสร้างภาพหรือแต่งเติมภาพของชาวจีน พวกเขาเรียกร้องให้ชาวอเมริกันเห็นในความงาม คุณค่าของชาวอเมริกันเชื้อสายจีน ไม่ว่าจะพวกเขาจะมีผิวสีเหลืองหรือสีน้ำตาล หรือการใช้ภาษาอังกฤษที่ผิดไวยากรณ์ตามมาตรฐานอเมริกัน แต่นั่นก็เป็นวิถีที่ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนเป็นอยู่และตอบสนองกับโลกตะวันตก⁴⁴

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่า กลุ่มนักเขียนและนักวิจารณ์อเมริกันเชื้อสายจีนมีความรู้สึก ร่วมกันในความพยายามที่จะยืนยันความมีตัวตนของชาวอเมริกันเชื้อสายจีน ทั้งนี้ยังต้องการจะบอก ว่าคนจีนคือ คนกลุ่มหนึ่งมีวิถีและความคิดแตกต่างจากคนอเมริกัน ส่วนชาวอเมริกันเชื้อสายจีนก็เป็น คนอีกกลุ่มซึ่งมีวัฒนธรรม ความคิดและวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างจากทั้งคนจีน (ที่เมืองจีน) และแตกต่างจากคนอเมริกันกระแสหลักและพยายามที่จะสะท้อนภาพความเป็นอเมริกันเชื้อสายจีนออกมาให้มากที่สุด

2.3 วรรณกรรมของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนร่วมสมัย (1945-1995): จาก *Fifth Chinese Daughter* ถึง *Bone*

ช่วงกลางศตวรรษที่ 20 งานวรรณกรรมที่เขียนโดยนักเขียนที่มีเชื้อสายเอเชียเป็นที่ ยอมรับมากขึ้น นักเขียนกลุ่มอเมริกันเชื้อสายจีนเป็นกลุ่มหนึ่งที่เกิด ได้รับการศึกษาและใช้ชีวิตอยู่ใน สังคมตะวันตก สิ่งนี้นักเขียนซึ่งเป็นชาวอเมริกันโดยสมบูรณ์ แต่มีเชื้อสายจีนนำเสนอ คือความขัดแย้ง

⁴⁴ Kai-yu Hsu and Helen Palubinskas, *Asian-American Authors* (Boston: Houghton Mifflin Company, 1972), p. 5.

อันเนื่องมาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมคือ ตะวันออกกับตะวันตก ความต้องการที่จะถ่ายทอดความรู้สึกในฐานะที่เป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่ง เพราะชนกลุ่มน้อยชาวจีนได้ผ่านกระแสความรุนแรงที่เกิดจากการเหยียดสีผิวมาตั้งแต่ครั้งรุ่นบรรพบุรุษ ส่วนคนในรุ่นลูกหลานถึงจะไม่ได้รับผลกระทบโดยตรง แต่บรรพบุรุษย่อมมีประสบการณ์ถ่ายทอดให้ลูกหลานได้รับรู้ และเป็นหน้าที่ของคนที่ได้ชื่อว่าเป็นคนรุ่นใหม่ที่ต้องพยายามสืบสานและดำรงรักษาไว้ซึ่งความเป็นชาติของตนไว้ แม้ว่าจะมีความขัดแย้งที่เกิดจากการปะทะระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมของบรรพบุรุษ กับวัฒนธรรมตะวันตกที่เติบโตมาก็ตาม

วรรณกรรมที่เป็นอัตชีวประวัติเล่มแรกที่แต่งโดยนักเขียนอเมริกันเชื้อสายจีนและเขียนเป็นภาษาอังกฤษคือ เรื่อง *Father and Glorious Descendant* (1943) ของ ปาร์ดี โลว์ (Pardee Lowe) แสดงถึงความผสมผสานกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก โลว์แสดงความรักและชื่นชมต่อสังคมอเมริกัน ขณะเดียวกันก็แสดงความนับถือต่อรากเหง้าของบรรพบุรุษชาวจีนด้วยเช่นกัน⁴⁵ ส่วนนวนิยายที่ประสบความสำเร็จสูงในเชิงธุรกิจคือ เรื่อง *The Flower Drum Song* โดย ชิง-หยัง ลี (Ching-Yang Lee) หรือ ซี.วาย. ลี (C.Y. Lee) แต่งขึ้นในปี 1955 เสนอภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนชาวจีน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขาดแคลนสตรีจีนในช่วงขณะนั้น ปัญหาการกีดกันทางเชื้อชาติรวมถึงความขัดแย้งระหว่างชนรุ่นเก่ากับชนรุ่นใหม่ การให้ภาพไชน่าทาวน์ที่ดูแปลกประหลาดและลึกลับ แนวเรื่องเป็นแบบตลกและประชดประชัน⁴⁶ ที่ประสบความสำเร็จเนื่องจากถูกนำไปสร้างเป็นละครบรอดเวย์โดย โรเจอร์ส (Rogers) และ แฮมเมอร์สไตน์ (Hammerstein) เป็นละครร้องแนวโรแมนติกและถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์โดยบริษัท ทเวนตี เซนจูรี ฟอกซ์ นอกจากนี้ยังมีนวนิยายที่เขียนโดยนักเขียนอเมริกันเชื้อสายจีนที่นำเสนอเรื่องราวชีวิตในไชน่าทาวน์ของชาวจีน เช่นเรื่อง *And China Has Hands* (1936) ที่ถ่ายทอดชีวิตประจำวันของชาวจีนอพยพผ่านมุมมองที่แตกต่างกันไปของชายที่ทำงานในร้านซักรีด รวมถึงชาวจีนที่ทำงานในร้านอาหาร ประสบการณ์ในสังคมอเมริกันเป็นนวนิยายแนวสัจนิยม⁴⁷ ดังนั้นจะเห็นลักษณะวรรณกรรมของชนกลุ่มน้อยในงานของนักเขียนกลุ่มนี้ที่นำเสนอภาพชีวิต สังคม วัฒนธรรมและประสบการณ์ในต่างแดนด้วยความเป็นจริงมากกว่าในงานเขียนของชาวตะวันตก

⁴⁵ Elaine H. Kim, *Asian American Literature: An Introduction to the Writings and Their Social Context*, p. 60.

⁴⁶ Ibid., p. 106.

⁴⁷ Ibid., p. 109.

หลังจากนั้นจึงมาถึงยุคของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนรุ่นใหม่ สำหรับนักเขียนสตรีจีน-อเมริกันที่นำผลงานมาศึกษาในงานวิจัยนี้มี 4 คนดังนี้

2.3.1 เจด สโนว์ วอง (Jade Snow Wong)

เจด สโนว์ วอง เกิดเมื่อปีค.ศ. 1922 เป็นบุตรสาวคนที่ห้าของครอบครัววอง มีพี่ชายและน้องชายสองคน มีพี่สาวและน้องสาวรวมสี่คน เกิดและเติบโตอยู่ในย่านคนจีน (China Town) ของเมืองซานฟรานซิสโก เริ่มแรกบิดาเป็นผู้สอนหนังสือและเมื่อถึงวัยเข้าเรียนได้เข้าเรียนที่โรงเรียนจีนควบคู่กับโรงเรียนฝรั่ง ทำให้วองสามารถเข้าใจทั้งสองภาษาคือพูดภาษาอังกฤษเมื่อไปโรงเรียนฝรั่งและใช้ภาษาจีนเมื่ออยู่กับครอบครัว ชีวิตในวัยเด็กเป็นไปเช่นเดียวกับเด็กหญิงชาวจีนคนอื่นๆ ที่อยู่ในความดูแลปกครองของครอบครัว ได้รับการสั่งสอนเรื่องคุณธรรม และการปฏิบัติตัวตามกรอบของธรรมเนียมประเพณีจีน ลักษณะนิสัยของวองจะแตกต่างจากเด็กสาวทั่วไปคือ ค่อนข้างเคร่งเครียด มีความตั้งใจสูง เป็นตัวของตัวเอง จนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นวองเริ่มเกิดความรู้สึกขัดแย้งกับครอบครัวที่มีพื้นฐานความคิดแบบจีน ประกอบกับการศึกษาในระบบการศึกษาแบบอเมริกันทำให้ต้องการแสดงความเป็นปัจเจกบุคคล ต้องการการยอมรับเรื่องสิทธิของแต่ละบุคคล ซึ่งนำมาซึ่งความขัดแย้งกับครอบครัว โดยเฉพาะกับบิดาโดยที่มารดาไม่ได้แสดงความเข้าใจอย่างที่ควรเป็น เพราะในครอบครัวจะปฏิเสธไม่ยอมรับหรือพูดคุยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก ทำให้ชีวิตเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นค่อนข้างขมขื่น รู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ และเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวเพราะเป็นช่วงที่ต้องการคนเข้าใจและพูดคุยปรึกษา⁴⁸

ด้วยระบบการเลี้ยงดูแบบครอบครัวจีน ทำให้วองมีหน้าที่รับผิดชอบและรู้สึกถูกรับระบบครอบครัวล้อมกรอบและกดไว้ ทำให้ไม่มีสังคมและเพื่อนทั้งที่เป็นช่วงที่ต้องการพัฒนาการทางสังคมเพื่อเตรียมออกไปสู่สังคมอเมริกัน จนกระทั่งเข้าสู่วัยที่จะเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ยิ่งนำมาซึ่งความห่างจากครอบครัว เพราะต้องไปทำงานเป็นแม่บ้านเพื่อส่งเสียตนเองเพราะครอบครัวไม่สามารถสนับสนุนด้านการเงินได้ เป็นจุดที่ทำให้วองได้มีโอกาสสัมผัสกับสังคมอเมริกันที่เปิดโอกาสให้มากกว่า เมื่อเธอยอมรับพื้นฐานความคิดแบบอเมริกันเข้ามาทำให้เกิดความขัดแย้งกับครอบครัวและกลายเป็น “คนอื่น” ในหมู่ชาวจีนคือเกิดความรู้สึกแปลกแยกไม่ว่าจะกับครอบครัวหรือกับชุมชนชาวจีนอย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งกับครอบครัวได้รับการคลี่คลายด้วยเงื่อนไของเวลาและการพิสูจน์ตนเอง

⁴⁸ Jade Snow Wong, *Fifth Chinese Daughter* (New York: Harper & Row, 1950), pp. vii-xi.

ในฐานะที่เป็นชาวอเมริกันเชื้อสายจีนและเป็นลูกสาวของครอบครัวจีน เพราะได้รับการยอมรับจากสังคมอเมริกันที่ในขณะนั้นยังมีอคติต่อชนกลุ่มน้อยโดยเฉพาะชาวเอเชีย วองได้ใช้ชีวิตทำงานในสังคมอเมริกัน ต่างจากคนเอเชียอื่นๆ ที่มักหางานทำในชุมชนจีนด้วยกัน

เจต สโนว์ วอง เขียนนวนิยายเล่มแรกคือ *Fifth Chinese Daughter* เมื่ออายุ 24 ปี ในปีค.ศ.1945 ในช่วงนั้นยังไม่มีการ์ตูนที่เขียนเกี่ยวกับเรื่องสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนมากนักหรือแทบจะไม่มีเลยจึงเป็นการจุดประกายให้กับชาวอเมริกันเชื้อสายจีนอย่างเช่นวอง ในการนำเสนอเรื่องราวของชนกลุ่มน้อยในอเมริกาและด้วยแรงสนับสนุนจากเพื่อนและคนใกล้ชิดที่เห็นว่างานเขียนจากมุมมองของชาวเอเชียอเมริกันน่าจะเป็นที่สนใจใคร่รู้ของนักอ่านในขณะนั้น จุดมุ่งหมายสำคัญที่ วองเขียนไว้ในบทนำของการตีพิมพ์เมื่อปีค.ศ.1989 คือนวนิยายของเธอเขียนขึ้นเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมจีนและอเมริกันซึ่งดำเนินอยู่ในสังคมอเมริกันกระแสหลักในขณะนั้นและเป็นการเขียนโดยใช้โลกทัศน์ของตัวเองผู้เขียนเองเป็นหลัก⁴⁹

ในปีค.ศ. 1953 เป็นปีที่เจต สโนว์ วองแต่งงานและในปีเดียวกันนี้ รัฐบาลได้ส่งเธอให้เป็นตัวแทนเพื่อปาฐกถาทำความเข้าใจระหว่างสหรัฐอเมริกากับประเทศในหมู่ชาวเอเชียยังประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น อินเดียหรือฟิลิปปินส์ เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชียยังขาดความเข้าใจต่อกัน ชาวเอเชียไม่เชื่อว่าหญิงชาวจีนยากจนที่ครอบครัวอพยพมาจากจีนจะได้รับการยอมรับในสังคมที่มีอคติของอเมริกา วองได้เดินทางกลับประเทศจีนเป็นครั้งแรกในปีค.ศ.1972 หนึ่งปีหลังจากที่ประธานาธิบดี ริชาร์ด นิกสัน แห่งสหรัฐอเมริกาไปเยือนจีน ในปีค.ศ.1971 หลังจากสิ้นสุดยุคสงครามเย็น วองได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นลูกหลานของชาวจีนอพยพซึ่งต้องไปเผชิญกับความยากลำบาก การกลับไปเมืองจีนซึ่งวองถือว่าเป็นการกลับบ้านของเธอ นั้น ทำให้ได้รับรู้เรื่องความยากลำบากของชาวจีนอพยพ รวมถึงความไม่ยุติธรรมของกฎหมายในอดีตของสหรัฐที่กีดกันชาวจีน การสูญเสียสิทธิในการครอบครองทรัพย์สินและการถูกปฏิเสธสัญชาติ ชะตากรรมของชาวจีนที่วองได้รับรู้สืบเนื่องขึ้นไปถึงอดีตที่ชาวจีนต้องไปเป็นผู้ใช้แรงงานในต่างแดนและกลายเป็นทาส รวมถึงการที่ชาวจีนคอมมิวนิสต์อพยพไปยังต่างแดนเพื่อขายแรงงานโดยเฉพาะสืบเนื่องจากเศรษฐกิจ จึงเป็นที่มาของชาวจีนอพยพที่ไปอาศัยอยู่ในประเทศต่างๆ เช่น ชาวจีนฮ่องกงมักอพยพไปอเมริกา ต่อมาปีค.ศ. 1974 วองเขียนนวนิยายเล่มที่สองคือ *No Chinese Stranger* ซึ่งเป็น

⁴⁹ibid., p. vii.

ผลพวงจากการไปเยือนจีน สิ่งที่พบเห็นในจีนได้ถูกถ่ายทอดเป็นเรื่องราวไม่ว่าจะเป็นลัทธิที่เชิดชูเหมา เจ๋อตง การต่อต้านอเมริกา เป็นต้น

ในบทกล่าวนำของ *Fifth Chinese Daughter* เจด สโนว์ วอง ตระหนักว่าการเหยียดสีผิวที่เกิดขึ้นกับชนกลุ่มน้อยที่เป็นเอเชีย-อเมริกันนั้นยังคงมีอยู่ไม่สิ้นสุด หากแต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือ วิวัฒนาการที่ก่อตัวขึ้นอย่างเงิบๆ ของคนกลุ่มนี้ การเป็นคนเชื้อสายเอเชีย-อเมริกัน หรือการเป็นชนอเมริกันที่เป็นชนกลุ่มน้อย เป็นการผสมผสานที่เป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของชนกลุ่มน้อย โดยมีข้อได้เปรียบในเรื่องมรดกทางวัฒนธรรมที่สมบูรณ์เต็มเปี่ยม และการเป็นชาวเอเชียในอเมริกานั้นคือสิ่งที่ทำให้โดดเด่นและแตกต่าง

“There has been a quiet evolution. Asian Americans, however, know that the battle against race prejudice is not finished....To be an Asian American, to be an ethnic American, is a unique combination which is a beginning. With the plus of our rich cultural heritage, to be an Asian in America is our distinction.”⁵⁰

การสรุปความดังกล่าวทำให้มองเห็นจุดมุ่งหมายในงานเขียนเล่มแรกของเจด สโนว์ วองได้เป็นอย่างดีว่าต้องการที่จะแสดงให้ผู้อ่านได้เข้าใจความเป็นชนกลุ่มน้อยคือการเป็นเอเชีย-อเมริกันที่อยู่ท่ามกลางความแตกต่างระหว่างตะวันออกและตะวันตก ระหว่างความเป็นจีนและความเป็นอเมริกาซึ่งถือเป็นข้อดี และต้องการที่ให้ความได้เปรียบนี้เป็นเครื่องแสดงอัตลักษณ์หรือความมีอยู่ (existence) ท่ามกลางสังคมที่ยังมีอคติต่อชนกลุ่มน้อยอยู่

Fifth Chinese Daughter เป็นวรรณกรรมอัตชีวประวัติของผู้แต่ง ซึ่งเกิดและเติบโตอยู่ในย่านคนจีน (China Town) ในซานฟรานซิสโก เจด สโนว์ วองนำเสนอความเป็นไปและลักษณะความเป็นจีน วัฒนธรรม ทศนคติแบบดั้งเดิมของจีนซึ่งดำเนินไปท่ามกลางสังคมตะวันตกซึ่งมีความแตกต่างโดยสิ้นเชิง มีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อให้ผู้อ่านชาวตะวันตกเข้าใจความเป็นตะวันออก โดยเฉพาะชนบทนิยมจีนในลักษณะที่น่าชื่นชม และออกมาในเชิงบวกมากขึ้น วรรณกรรมชิ้นนี้จึงเปรียบ

⁵⁰ Ibid., p. xi.

เสมือนสะพานเชื่อมความสัมพันธ์ของทั้งสองชาติ เพราะผู้เขียนไม่ได้นำเสนอความขัดแย้งในเรื่องการเหยียดสีผิวระหว่างตะวันออกกับตะวันตกออกมาอย่างชัดเจน แต่พยายามที่จะชี้แจงและอธิบายถึงความแตกต่างทางความคิดและวัฒนธรรมตะวันตกกับตะวันออกมากกว่า ผู้เขียนได้ถ่ายทอดทัศนคติและขนบธรรมเนียมแบบจีนเอาไว้ด้วยตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นชาติของตน ขณะเดียวกันก็ชื่นชมสังคมอเมริกันและชาวอเมริกันผิวขาวที่ให้โอกาสกับคนจีนที่อยู่ร่วมสังคม เรื่องนี้เป็นที่ยอมรับในหมู่นักอ่านชาวตะวันตกอย่างกว้างขวาง เพราะไม่ได้วิพากษ์วิจารณ์สังคมอเมริกันในเรื่องการเหยียดสีผิวความสำเร็จของเรื่องนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นของวรรณกรรมโดยนักเขียนอเมริกันเชื้อสายจีน

2.3.2 แม็กซีน ฮง คิงสตัน (Maxine Hong Kingston)

The Woman Warrior: Memoirs of a Girlhood among Ghosts ของ แม็กซีน ฮง คิงสตัน เป็นวรรณกรรมอีกเล่มหนึ่งที่ได้รับความนิยมมาก และมักได้รับเลือกให้นำมาใช้อ่านประกอบในการศึกษาหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องชนกลุ่มน้อย (Ethnic Studies)

แม็กซีน ฮง คิงสตัน เกิดปีมังกร เต็บโตในไชน่าทาวน์ เมืองซานฟรานซิสโก เช่นเดียวกับเจต สโนว์ วอง คิงสตันมีพี่น้องหลายคน ครอบครัวย้ายมาทำธุรกิจร้านซักรีด และต้องช่วยงานบ้านแบบเด็กชาวจีนที่อยู่ในย่านไชน่าทาวน์ทั่วไป คิงสตันเติบโตท่ามกลางความสับสนระหว่างโลกของคนจีนและโลกของชาวตะวันตก เมื่อเข้าเรียนที่โรงเรียนอเมริกันต้องประสบกับปัญหาในการปรับตัวไม่ว่าจะเป็นเรื่องภาษา เรื่องเชื้อชาติ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างบ้านและโรงเรียน ส่งผลให้กลายเป็นเด็กที่เงียบ ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่มักพบกับเด็กชาวจีนทั่วไป เมื่อเข้าเรียนในวิทยาลัยพบว่าสอบตกและทดสอบไอคิวได้ศูนย์ แสดงให้เห็นว่าขาดการเตรียมพร้อมทางการศึกษาตามมาตรฐานตะวันตก⁵¹

วัยเด็กของคิงสตันนั้นเต็มไปด้วยเรื่องราวและคำถามต่างๆ ที่ไม่สามารถหาคำตอบได้จากมารดา ทำให้เต็มไปด้วยความสงสัย และที่ทำให้คิงสตันเกิดความรู้สึกโกรธแค้นและกดดันต่อต้านค่านิยมบางอย่างของจีน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะได้รับฟังเรื่องค่านิยมที่เหยียดเพศหญิงตั้งแต่เด็ก หรือที่คนจีนมีคำกล่าวในทำนองที่ว่า การเลี้ยงลูกสาวนั้นไม่มีประโยชน์อันใด เลี้ยงทานยังจะดีกว่าเลี้ยง

⁵¹ Amy Ling, *Between Worlds: Women Writers of Chinese Ancestry*, pp. 121-30.

ลูกสาวทำให้การเกิดเป็นลูกสาวดูเป็นสิ่งที่ไร้ค่า “There’s no profit in raising girls. Better to raise geese than girls”⁵²

ในด้านการศึกษา คิงสตันมีผลการเรียนที่ดีมาก อย่างไรก็ตามครอบครัวกลับไม่ได้ชื่นชมความสามารถของลูกสาวทำให้คิงสตันผิดหวังพอสมควร นอกจากนี้มารดายังมีทัศนคติแบบจีนโบราณคือต้องการที่จะให้ลูกสาวแต่งงานมากกว่าจะให้ลูกสาวมีความสามารถ แสดงให้เห็นถึงค่านิยมแบบเดิมที่มุ่งหวังให้ลูกสาวต้องแต่งงาน มีครอบครัว ค่านิยมแบบเดิมยังคงมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของชาวจีนกลุ่มนี้ ทำให้คิงสตันทำสิ่งที่สวนกระแสและต่อต้านค่านิยมแบบเดิม ที่เด่นชัดคือ การเขียนงานชิ้นแรกของเธอ

ในเรื่องงานเขียนของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน คิงสตันกล่าวว่า เธอได้อ่านนวนิยายของเจต สโนว์ วอง คือเรื่อง *Fifth Chinese Daughter* ซึ่งถือว่าเป็นงานเขียนของนักเขียนจีน-อเมริกันเล่มแรกๆ ที่เธอได้อ่านและมีส่วนจุดประกายให้กับเธอในการเขียน *The Woman Warrior* ซึ่งมีลักษณะคล้ายแนวอัตชีวประวัติ แต่ไม่ใช่ทั้งหมด เนื่องจากผู้เขียนได้ถ่ายทอดเรื่องราวของตัวละครอื่น สลับกับเรื่องราวของตนเอง งานของคิงสตันมีลักษณะของบันทึกความทรงจำ (memoirs) จากชื่อเรื่องผู้อ่านสามารถคาดเดาได้ว่าเป็นการนำเรื่องราว ประสบการณ์ส่วนบุคคลและผู้ที่อยู่รอบข้างมาถ่ายทอดเป็นเรื่องราว งานเขียนลักษณะบันทึกความทรงจำเป็นรูปแบบงานประพันธ์หนึ่งที่นักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนกลุ่มนี้มีการนำเสนอร่วมกัน คือเป็นลักษณะกึ่งอัตชีวประวัติ คือมีความเป็นจริงและการแต่งเติมของนักเขียน

งานเขียนของคิงสตันมีความคล้ายกับของวอง ในแง่ที่เป็นการเล่าเรื่องจริงจากประสบการณ์ของตนเอง นักเขียนทั้งสองได้พยายามที่จะทำให้เกิดความสมดุลระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกของตน สารที่นักเขียนทั้งสองนำเสนอมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องความเป็นจีนของครอบครัว เรื่องการให้ความสำคัญกับเพศชาย-หญิงตามค่านิยมจีน ความต้องการที่จะแสดงความเป็นปัจเจกบุคคลของตนเอง การแสวงหาอิสระและปลอดจากการครอบงำด้วยค่านิยมจีนแบบเก่า

⁵² Maxine Hong Kingston, *The Woman Warrior: Memoirs of a Girlhood among Ghosts* (New York: Vintage International, 1989), p. 46.

งานเขียนเล่มแรกของคิงสตัน ถือได้ว่าประสบความสำเร็จทั้งในหมู่นักอ่านและข้ามไปถึงชาวอเมริกันกระแสหลัก แม้ว่าจุดมุ่งหมายในการแต่งนั้นเพื่อต้องการที่จะประกาศความเป็นจีน-อเมริกัน และเป็นลูกสาวในครอบครัวจีนของตัวผู้เขียนมากกว่า ไม่ได้เขียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชาวผิวขาว ต่างจากงานเขียนของเจต สโนว์ วอง แต่ *The Woman Warrior* ก็สามารถชนะรางวัลนักวิจารณ์หนังสือแห่งชาติปีค.ศ.1976 สาขาสารคดี (National Book Critic's Circle Award for the year's 1976 best work of nonfiction) และได้รับการกล่าวถึงอย่างมาก ในส่วนของเนื้อหาได้นำเสนอความขัดแย้งที่เกิดกับชาวอเมริกันเชื้อสายจีนร่วมสมัยระหว่างความเป็นตะวันออกกับความเป็นตะวันตก ความขัดแย้งระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ เรื่องของเชื้อชาติ ความเป็นชนกลุ่มน้อย ขณะเดียวกันก็วิจารณ์เรื่องเพศสถานะของสตรีในสังคมจีนอย่างเต็มที่

The Woman Warrior ของคิงสตัน ทำให้งานของชนกลุ่มน้อยได้รับความสนใจศึกษาจริงจัง เพราะได้นำเสนอทัศนคติและค่านิยม ความคิด ความเชื่อของชาวจีน ผ่านการมองของตัวผู้เล่าเรื่อง ซึ่งวิพากษ์วิจารณ์อย่างตรงไปตรงมาโดยไม่สนใจว่าผู้อ่านจะเป็นใครหรือกลุ่มไหน หากแต่เขียนขึ้นตามความต้องการของตนเองโดยมุ่งให้ความสำคัญกับความ เป็นปัจเจกบุคคลในฐานะที่เป็นคนเชื้อสายจีน ซึ่งถือเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคม หากแต่มีความเป็นชาวอเมริกันโดยสมบูรณ์ คิงสตันพยายามอธิบายความเป็นอเมริกันเชื้อสายจีนนี้ออกมาให้ทั้งชาวอเมริกันเชื้อสายจีนและชาวอเมริกันกระแสหลักได้เข้าใจว่าคนกลุ่มนี้โดยกำเนิดถือเป็นชาวอเมริกัน หากแต่สายเลือดนั้นมีความเป็นจีนอยู่ ซึ่งคนกลุ่มนี้ต้องเผชิญปัญหาความกดดันและความยากลำบากในการดำรงชีวิตอยู่ในสองโลกที่ต่างกันโดยสิ้นเชิง

นวนิยายเล่มต่อมาของคิงสตันคือ *China Men* (1980) เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ของชาวจีนที่อพยพมาอยู่ในสหรัฐอเมริกา มีการนำมาประวัติศาสตร์มาเล่าใหม่แฝงด้วยเรื่องแต่งจากจินตนาการ ดำเนินเรื่องในช่วงระยะเวลาตั้งแต่กลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 จนถึงปัจจุบัน ในเรื่องนี้ คิงสตันได้ถ่ายทอดมุมมองที่มาจากผู้ชายจีนในสังคมอเมริกาที่ใกล้ตัวเธอคือ พ่อและพี่ชาย เป็นอีกมุมมองหนึ่งที่ต่อเนื่องและขยายผลจากเรื่องแรกที่เป็นการเล่าเรื่องของมารดาและตัวเธอเอง ส่วนนวนิยายเรื่องที่สองคือ *Tripmaster Monkey: His Fake Book* (1989) เป็นนวนิยายเกี่ยวกับนักศึกษาชายชาว

จีนอเมริกันที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียแห่งเบิร์กลีย์ และมุ่งมั่นต้องการจะเป็นนักเขียนบทละคร เนื้อเรื่องแสดงเทคนิคการเล่นคำที่หลักแหลม⁵³

งานของคิงสตันเป็นที่ยอมรับและรู้จักในประเทศสาธารณประชาชนจีนด้วย จากการตีพิมพ์ใน *ไชน่า เดลี* (China Daily) ในปี ค.ศ. 1982 คิงสตันได้กลับไปเยี่ยมประเทศบ้านเกิดของบิดามารดาเป็นครั้งแรกและยังคงกลับไปเรื่อยๆ นับตั้งแต่นั้น ปัจจุบันคิงสตันอาศัยอยู่ในแคลิฟอร์เนียกับสามีที่เป็นนักแสดงชื่อ เอิร์ล คิงสตัน

2.3.3 เอมีตัน (Amy Tan)

เอมีตันเกิดเมื่อปี ค.ศ. 1952 ที่เมืองไอค์แลนด์ แคลิฟอร์เนีย พ่อแม่ของเธออพยพจากประเทศจีนเมื่อปี ค.ศ. 1949 และได้ทิ้งลูกสาวสามคนไว้ที่นั่น โดยคิดว่าจะตั้งหลักแหล่งก่อนและกลับมารับลูกในภายหลัง อย่างไรก็ตามการปฏิวัติของคอมมิวนิสต์ในช่วงนั้นทำให้ไม่สามารถทำได้อย่างที่วางแผนไว้ และขาดการติดต่อในที่สุด จนกระทั่งเอมีตันมีอายุ 12 ปีจึงรู้ว่ายังมีพี่อีกสามคนอยู่ที่เมืองจีน การทิ้งลูกและจากมาเป็นประสบการณ์เลวร้ายที่หลอกหลอนผู้เป็นมารดาอย่างยิ่ง ทำให้ยิ่งตั้งความหวังในตัวลูกสาวมากยิ่งขึ้น (โดยแรกเริ่มตั้งความหวังว่าจะให้ลูกสาวเรียนเป็นแพทย์) นำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างแม่-ลูก ซึ่งสะท้อนออกมาในนวนิยายเรื่อง *The Joy Luck Club*⁵⁴

เมื่อตันอายุ 15 ปีเกิดความสุขเสียและเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในชีวิตคือ การสูญเสียพี่ชายอายุ 16 ปีไปโดยไม่คาดคิดจากโรคเนื้องอกในสมอง และในปีถัดมาบิดาเสียชีวิตลงด้วยโรคเนื้องอกในสมองเช่นกัน ทำให้ผู้เป็นมารดาเกิดความเศร้าและตั้งเครียดมาก ทั้งนี้มารดาของเอมีตันเชื่อว่าเหตุร้ายที่เกิดขึ้นกับครอบครัวเกิดจากความไม่สมดุลของหงจุ้ย (feng shui) ในบ้านจึงเป็นสาเหตุทำให้ตัดสินใจพาลูกๆ ที่เหลือไปอยู่ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งประสบการณ์การสูญเสียบุคคลที่รักในครอบครัว สภาพจิตใจอันย่ำแย่ของผู้เป็นแม่ รวมทั้งความเชื่อในเรื่องหงจุ้ยแบบจีนนั้นได้สะท้อนออกมาในเนื้อเรื่องและตัวละครในเรื่อง *The Joy Luck Club* ด้วย เอมีตันได้เข้าเรียนที่วิทยาลัยมอนเตโรซา อินเตอ์เนชันแนล (College Monte Rosa International) ที่เมืองมงเทรอ (Montreux) ครอบครัว

⁵³ Amy Ling, *Between Worlds: Women Writers of Chinese Ancestry*, p. 194.

⁵⁴ *Ibid.*, p. 137.

ของเธอเดินทางกลับมายังสหรัฐอเมริกาอีกครั้ง ในปี ค.ศ. 1973 เธอมี ต้นสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยแห่งรัฐซานโฮเซ (San Jose State University) และศึกษาปริญญาโทสาขาภาษาอังกฤษและภาษาศาสตร์ต่อในปีค.ศ. 1974 ที่มหาวิทยาลัยเดิม และที่นั่นเป็นที่ทำให้เธอได้พบกับสามีชื่อ ลู เดอแมตตี (Lou DeMattei) อาชีพทนายความ ต่อมาต้นเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกสาขาภาษาศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียแห่งเบิร์กลีย์ (University of California at Berkeley)

อย่างไรก็ตาม การเสียชีวิตโดยกะทันหันของเพื่อนสนิทคนหนึ่งได้ทำให้ความทุกข์ที่เก็บกดมาตลอดหลายปี จากการตายของพี่ชายและพ่อได้ปะทุขึ้น เธอมี ต้น ตัดสินใจพักการเรียนและไปเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาด้านภาษาในศูนย์บำบัดสำหรับเด็กด้อยโอกาส และเป็นโอกาสที่ทำให้เธอได้เขียนนวนิยายเล่มแรกคือ *The Joy Luck Club* แต่งขึ้นในปีค.ศ. 1989 เป็นผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้กับเธอในฐานะลูกสาวอเมริกันเชื้อสายจีน และได้รับรางวัลหนังสือยอดเยี่ยมปีค.ศ. 1990 (ALA Notable Book Award 1990) และรางวัลหนังสือดีเด่นสำหรับเยาวชนปีค.ศ. 1990 (ALA Best Book for Young Adults 1990) *The Joy Luck Club* ถูกนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ในเวลาต่อมา

เช่นเดียวกับ *The Woman Warrior* นวนิยายเรื่อง *The Joy Luck Club* มักได้รับเลือกให้นำมาใช้ประกอบการศึกษาวิชาวรรณคดีในมหาวิทยาลัยและสถานศึกษาต่างๆ ความต่อเนื่องของการศึกษาวรรณกรรมโดยนักเขียนอเมริกันเชื้อสายจีนจาก *The Woman Warrior* ของคิงส์ตันมาถึง *The Joy Luck Club* ของเอมี ต้นนั้นเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันให้งานเขียนของนักเขียนกลุ่มนี้มีความเข้มแข็งมากขึ้น นวนิยายของนักเขียนทั้งสองได้รับความนิยมในหมู่นักอ่านชาวอเมริกันกระแสหลักและชาวอเมริกันเชื้อสายจีน ชนกลุ่มน้อยกลุ่มนี้ได้มีโอกาสแสดงความเป็นตัวตนในสังคมตะวันตกและจัดเป็นพัฒนาการสำคัญสำหรับนักเขียนในรุ่นต่อๆ มาที่จะได้สืบสานต่อไป

เอมี ต้น มีผลงานที่เป็นนวนิยายเรื่องที่สองคือ *The Kitchen God's Wife* ซึ่งได้รับรางวัลหนังสือยอดเยี่ยมในปีค.ศ. 1992 (ALA Notable Book 1992) เนื้อเรื่องยังคงสะท้อนภาพสถานะสตรีจีนที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากชะตากรรม ด้วยภาวะทางสังคมที่บีบบังคับและตกเป็นเหยื่อของสังคมจีน โครงเรื่องหลักมาจากชีวิตจริงของมารดาของต้น เมื่อครั้งมีชีวิตอยู่ที่เมืองจีน และได้แต่งงานกับชายที่ชั่วร้าย ทำให้ต้องหนีมายังสหรัฐอเมริกา จะเห็นว่าข้อมูลหรือวัตถุดิบที่นำมาถ่ายทอด

ในนวนิยายของตันมีที่มาจากกาได้รับฟังประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เป็นมารดาที่ต้องประสบชะตากรรมเมื่ออยู่ภายใต้ระบบเก่าของจีน

ส่วนเรื่องสุดท้ายคือ *The Hundred Secret Senses* นำเสนอความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างความเป็นโลกตะวันออกกับโลกตะวันตก มีการพัฒนาในเรื่องของการนำประวัติศาสตร์ความเป็นจีนมาใช้อย่างเด่นชัด ทั้งนี้เพื่อเน้นถึงความเป็นชาติจีน การย้อนกลับไปให้ความสำคัญกับเรื่องราวในอดีตหรือประวัติศาสตร์ ทำให้ผู้อ่านไม่ว่าจะเป็นคนจีน คนอเมริกันเชื้อสายต่างๆ รวมทั้งเชื้อสายจีนที่อาจจะรู้ประวัติศาสตร์หรือไม่เคยรู้มาก่อนได้รู้ถึงความเป็นมาและภูมิหลังความเป็นชาติจีนก่อนที่เกิดเป็นชาวอเมริกันเชื้อสายจีนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนวนิยายแล้ว เอมี ตัน ยังเขียนเรื่องสำหรับเด็กด้วย คือ เรื่อง *The Moon Lady* ซึ่งเป็นการนำตำนานเดิมของจีนมาแล้วและขยายเพิ่มเติมจากเดิมที่ปรากฏอยู่ในตอนหนึ่งของเรื่อง *The Joy Luck Club* สำหรับเรื่องที่เป็นนิทานสำหรับเด็กจะมีเนื้อหาเพิ่มขึ้น เรื่องมีความสุข ตื่นเต้นและเต็มไปด้วยจินตนาการ มีภาพวาดสำหรับเด็กประกอบด้วย ซึ่งงานเขียนสำหรับเด็กเป็นอีกแนวที่เอมี ตัน ให้ความสนใจและเขียนเป็นเรื่องเล่าสำหรับเด็กโดยเฉพาะ

เอมี ตันกล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการเขียนงานของเธอไม่ใช่เพื่อนำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ แต่งานเขียนคือการสร้างสรรค์ทางศิลปะ อย่างไรก็ตาม มีนักวิจารณ์กล่าวว่า งานเขียนของเธอไม่ใช่ “จีน” โดยสายเลือด แต่เป็นนวนิยายที่นำเสนอแก่นเรื่องที่เป็นสากล ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างรุ่น สงครามระหว่างเพศชาย และหญิง เป็นต้น ซึ่งเป็นการถ่ายทอดจากผู้เล่าเรื่องที่แสวงหาความสมดุลระหว่างมรดกทางวัฒนธรรมจีนกับการดำเนินชีวิตแบบอเมริกันชน⁵⁵

ในปีค.ศ.1987 เอมี ตันได้เดินทางกลับไปยังประเทศจีนพร้อมกับมารดาของเธอเพื่อไปพบกับพี่สาวทั้งสามคนที่ยังมีชีวิตอยู่⁵⁶ คล้ายกับตัวละครจูนในเรื่อง *The Joy Luck Club*

⁵⁵ *Women Writers of Color: Biography- Criticism*. [Online] Available from:

<http://www.voices.cla.umn.edu/authors/AmyTan.html> [2002 Feb 21]

⁵⁶ ^{1st} *Person: Amy Tan – Personal*. [Online] Available from:

<http://www.sunherald.com/1ptan/1ptan/htm> [1999 Dec 13]

2.3.4 เฟ เหมียน อิง (Fae Myenne Ng)

เฟ เหมียน อิงเกิดเมื่อปีค.ศ.1957 เติบโตในไชน่าทาวน์ เข้าเรียนที่โรงเรียนจีน คัมเบอร์แลนด์ เพรสไบทีเรียน (Cumberland Presbyterian) มารดาเป็นช่างเย็บผ้า ส่วนบิดาอพยพมา สหรัฐอเมริกาเมื่อปีค.ศ.1940 และทำงานเป็นพ่อครัวอยู่ที่มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียแห่งเบิร์กลีย์ อิงเข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบียและได้รับปริญญาโทสาขาศิลปศาสตร์เมื่อปีค.ศ.1984 เธออาศัยอยู่ที่บรูกลิน รัฐนิวยอร์ก ตั้งแต่ปีค.ศ.1989 และทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟและหาเลี้ยงตัวเอง ขณะเดียวกันก็เขียนนวนิยายเรื่องแรกของเธอไปด้วยคือเรื่อง *Bone* ซึ่งได้มีการแก้ไขและปรับปรุงหลายครั้ง⁵⁷

อิงมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและมารดาของเธอ อิงจะพูดภาษาจีนกวางตุ้งเมื่ออยู่บ้าน เธอคุ้นเคยกับการทำงานหนักเช่นเดียวกับชาวจีน-อเมริกันในรุ่นเดียวกัน นวนิยายเรื่องแรกมาจากประสบการณ์ชีวิตโดยตรง และได้รับคำยกย่องและรางวัล ไม่ว่าจะเป็นรางวัลพุซคาร์ต (Pushcart Prize) รางวัลเนชั่นแนล เอนดอว์เมนต์ ฟอว์ ดี อาร์ตส์ อวอร์ด (National Endowment for the Arts Award) ทูนแม็กโดเวลล์ (McDowell Fellowship) และทุนจากสถาบันศิลปะและอักษรศาสตร์อเมริกัน สาขาวรรณคดี (Fellowship in Literature from the American Academy of Arts and Letters)

Bone แต่งขึ้นเมื่อปีค.ศ. 1993 เป็นนวนิยายที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการอพยพของชาวจีนและวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของคนกลุ่มน้อยชาวจีน เนื้อหาสะท้อนความเป็นไปของครอบครัวจีนในสังคมตะวันตก ความเป็นชนกลุ่มน้อยที่ต้องดำเนินชีวิตท่ามกลางความกดดันในสังคมตะวันตก ภาวะเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตสังคมของคนกลุ่มนี้ รวมถึงปัญหาความกดดันของการเป็นลูกสาวในครอบครัวจีน ซึ่งเป็นแนวที่สืบเนื่องจากนักเขียนรุ่นก่อน หากแต่รายละเอียดและมุมมองย่อมมีความแตกต่างกันออกไปตามสภาพสังคมและเวลา

ชื่อของนวนิยายคือ *Bone* ตั้งขึ้นเพื่อเป็นการให้เกียรติกับประเพณีเก่าแก่ของชาวจีน-อเมริกันที่ส่งกระดูกกลับไปยังบ้านที่เมืองจีน ทั้งนี้เพราะในความรู้สึกของชาวจีนเหล่านี้ สหรัฐอเมริกาเป็นเพียงสถานที่ทำงานเท่านั้น ส่วน “บ้าน” ที่แท้จริงยังคงเป็นประเทศจีน อิงกล่าวถึงแก่นเรื่อง

⁵⁷ *Voices From the Gaps: Women Writers of Color.* [Online] Available from: <http://www.voices.cla.umn.edu/authors/FaeMyenneNg.html> [2001 Nov 6]

ประการหนึ่งที่ปรากฏในงานของเธอคือเรื่องการอพยพและพลัดถิ่นของชาวจีน นอกจากนี้เธอยังต้องการที่จะนำเสนอความปรารถนาที่จะหลีกเลี่ยงจากโลกที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งระหว่างความเป็นจีนกับอเมริกัน การฆ่าตัวตายเป็นสัญญาณหนึ่งที่สื่อถึงการลาจาก ในเรื่อง *Bone* ประเด็นไม่ได้อยู่ที่ทำไมไอนา (น้องสาวคนกลางของครอบครัวจึงฆ่าตัวตาย) แต่อยู่ที่การเคารพการตัดสินใจของเธอ ความกล้าหาญในการตัดสินใจจากลาโลก และก้าวผ่านไปสู่อีกโลกหนึ่ง

จุดมุ่งหมายของการเขียนเรื่อง *Bone* นั้น อิงกล่าววว่าเธอต้องการจะเขียนเกี่ยวกับชีวิตจริงของชาวจีนโดยอิงได้รับอิทธิพลในการประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้จากการที่เธอได้เห็นประสบการณ์ในการทำงานหนักของคนรุ่นก่อน และความยากลำบากที่คนจีนอพยพต้องเผชิญในชีวิตต่างแดน สถานภาพทางครอบครัว เฟ เหมียน อิง แต่งงานกับนักเขียนชื่อ มาร์ก คูเวลิส (Mark Coovelis) ปัจจุบันหย่าแล้ว⁵⁸

กล่าวได้ว่า พัฒนาการวรรณกรรมของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนสามารถมองเห็นได้จากผลงานของเจต สโนว์ วอง, แม็กซีน ฮง คิงสตัน, เอมี ดัน และเฟ เหมียน อิง ทั้งหมดเป็นลูกสาวอเมริกันเหมือนกัน ได้รับการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกันและทำงานแบบปัญญาชนอเมริกันต่างจากการใช้แรงงานในรุ่นพ่อแม่ สถานภาพของสตรีรุ่นลูกเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและได้รับการยอมรับมากขึ้น เอมี หลัง ได้กล่าวไว้ในงานวิจารณ์วรรณกรรมของเธอว่าไม่ว่าจะเป็นชาวจีนที่อพยพมาจากเมืองจีนหรือชาวจีนที่เกิดในอเมริกาต่างก็อาศัยอยู่ในโลกสองโลกที่ต่างกันสุดขั้ว แม้ว่ารูปร่างหน้าตาภายนอกจะบ่งบอกถึงความเป็นเอเชีย ความเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมตะวันตก แต่เมื่อพิจารณาถึงถิ่นกำเนิด การศึกษาและโอกาสในการดำรงชีวิต คนเหล่านี้เป็นอเมริกันเต็มตัว⁵⁹ ด้วยคุณสมบัติเหล่านี้ ทำให้ชนรุ่นลูกอย่างนักเขียนสตรีเหล่านี้ได้มีโอกาสนำเสนอภาพการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปของชนกลุ่มน้อยอพยพกลุ่มหนึ่งผ่านทางวรรณกรรมที่แสดงความหลากหลายทางวัฒนธรรม

นอกจากภูมิหลังของนักเขียนสตรีที่คล้ายกันแล้ว แนวทางการเขียนของนักเขียนกลุ่ม

⁵⁸ *Voices From the Gaps: Women Writers of Color*. [Online] Available from: <http://www.voices.cla.umn.edu/authors/FaeMvenneNa.html> [2001 Nov 6]

⁵⁹ Amy Ling, *Between Worlds: Women Writers of Chinese Ancestry*, p. 20.

นี้ก็ไปในทางเดียวกันคือ ใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและประสบการณ์ส่วนบุคคลมานำเสนอ ดังที่ อามี ลุย (Aimee Lui) นักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนอีกคนหนึ่ง ผู้ประพันธ์นวนิยายเรื่อง *Face* และ *Cloud Mountain* ได้ตั้งข้อสังเกตว่าแนวทางการประพันธ์ของนักเขียนเชื้อสายเอเชียจะใช้ข้อมูลจากชีวิตประจำวันและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงของมนุษย์ แก่นเรื่องหรือสาระของเรื่องไม่ว่าจะเป็นสุขนาฏกรรม โศกนาฏกรรม การเผชิญความยากแค้นแสนเข็ญ ความรัก การสูญเสีย และสงคราม ทั้งหมดล้วนเป็นแก่นเรื่องที่เป็นสากล สิ่งเปลี่ยนแปลงคือบริบททางวัฒนธรรม (cultural contexts) และอิทธิพลจากภายนอก (external forces) เธอได้ให้ความเห็นว่าแก่นเรื่องและโครงเรื่องของงานเขียนกลุ่มนี้ประกอบด้วย ชีวิตครอบครัว ความรัก ความยุ่งยากทางการเมือง อำนาจ ความปรารถนา และกิเลส ทั้งหมดล้วนเป็นแก่นของโลก ความแตกต่างของงานอยู่ที่วิธีที่จะนำเสนอ และการวางแก่นเรื่องเหล่านี้ให้ออกมาสมบูรณ์ที่สุด⁶⁰

ดังนั้นทัศนะของอามี ลุยจึงสอดคล้องกับแนวคิดที่พบในงานวรรณกรรมของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน งานเขียนของนักเขียนรุ่นหลังจะสะท้อนภาพที่นักเขียนได้นำเสนอไว้ก่อนหน้า นี้ คือการนำเสนอโลกทัศน์ความเป็นจีนของตนในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลหนึ่ง คือเป็นชาวอเมริกัน โดยกำเนิดแต่มีเชื้อสายจีน ในเวลาเดียวกันในฐานะนักเขียนก็ได้ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงให้ชาวจีนที่เป็นชนกลุ่มน้อยด้วยกัน

หลิน ไท-ยี (Lin Tai-yi) ได้กล่าวถึงภาวะของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนในรุ่นลูก-หลาน ไว้ในนวนิยายเรื่อง *The Eavesdropper* ว่าชาวจีน-อเมริกันเหมือนติดอยู่ในห้วงกึ่งกลางระหว่างสองเวลาและสองโลก ความเป็นจีนที่เรียบง่าย ไม่สลับซับซ้อนนั้น ไม่มีเหลืออีกต่อไป "... we're caught in between times and in between worlds... There are no uncomplicated Chinese left anymore."⁶¹ จากคำกล่าวนี้สื่อความหมายว่าปัจจุบันความเป็นอเมริกันเชื้อสายจีนนั้นมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนมีชีวิตอยู่ทั้งในสังคมอเมริกันและสังคมจีน โลกอดีต และโลกปัจจุบัน ซึ่งเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน การที่ชาวอเมริกันกระแสหลักหรือชนชาติอื่นๆ จะทำความเข้าใจกับ

⁶⁰ *Asian and Asian-American Authors & Books*. [Online] Available from: <http://Chineseculture.about.com/cs/asian/index.htm> [1999 Dec 12]

⁶¹ Lin Tai-yi, *The Eavesdropper* (Cleveland: World, 1959) quoted in Amy Ling, *Between Worlds: Women Writers of Chinese Ancestry*, p. vi.

ชนกลุ่มนี้จึงไม่ใช่เรื่องง่ายและต้องอาศัยการศึกษาวิเคราะห์ในฐานะที่ชนกลุ่มนี้เป็นชนอีกกลุ่มหนึ่งในสังคมที่มีความแตกต่างสูง ดังนั้นงานเขียนของนักเขียนสตรีกลุ่มนี้จึงเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมเพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างชาวอเมริกันกระแสหลักและชาวอเมริกันเชื้อสายจีนที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมสังคมเดียวกัน

สรุปว่าความพยายามของนักเขียนกลุ่มนี้ประสบความสำเร็จในการรวมตัวเพื่อยืนยันความมีตัวตนของกลุ่มและดำรงอัตลักษณ์จีนของตนไว้ การเขียนก็นับเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะรักษาคุณค่าความเป็นเชื้อชาติของตนไว้ การรวมตัวของนักเขียนกลุ่มนี้ดูจะเหนียวแน่นมากยิ่งขึ้นพร้อมกับการสร้างสรรค์ผลงานออกมาอย่างต่อเนื่องเพื่อสะท้อนอัตลักษณ์จีน หรือตัวตนของกลุ่มออกมาท่ามกลางกระแสสังคมที่มีการขัดแย้งและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

2.4 ชนกลุ่มน้อยและเพศสถานะ (Ethnicity & Gender) ภาพรวมในงานวรรณกรรมของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน

ในประเทศสหรัฐอเมริกา กระแสความเป็นชนกลุ่มน้อยได้รวมตัวกันขึ้นในราวช่วงทศวรรษที่ 60 แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติจากอเมริกันกระแสหลัก วัฒนธรรมการอพยพ ความพยายามกลมกลืนไปกับวัฒนธรรมและประสบการณ์ในต่างแดนเป็นที่มาของการถ่ายทอดเรื่องราวที่มีลักษณะเป็นวรรณกรรมชายขอบ (Marginalized Literature) การศึกษาเรื่องเชื้อชาติ (race) ชั้น (class) และเพศสถานะ (gender) ทำให้การศึกษาเรื่องชนกลุ่มน้อยมีความก้าวหน้าขึ้นไปอีก ไม่จำกัดเฉพาะการศึกษาแต่วัฒนธรรมที่ครอบงำหรือวัฒนธรรมที่เป็นกระแสหลัก (Hegemonic Culture)⁶² เท่านั้น

วรรณกรรมของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนสามารถจัดได้ว่าเป็น “วรรณกรรมชายขอบ” แนวหนึ่งโดยนักเขียนสตรีทั้งสี่คนเป็นชนกลุ่มน้อยชาวจีนที่เกิดและเติบโตในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับการศึกษาจากระบบการศึกษาแบบอเมริกัน ค่านิยมและการดำเนินชีวิตมีแนวโน้มไปทางตะวันตก อย่างไรก็ตามพื้นฐานสภาพครอบครัวยังคงความเป็นจีนทำให้ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนใน

⁶² Sau-ling Cynthia Wong, *Reading Asian American Literature: From Necessity to Extravagance*, p.4.

รุ่นลูกอย่างเช่นนักเขียนสตรีกลุ่มนี้เกิดความรู้สึกขัดแย้งระหว่างทัศนคติแบบจีนกับทัศนคติแบบอเมริกัน ความต้องการการยอมรับในฐานะปัจเจกบุคคล ขณะเดียวกัน ในเรื่องเพศสถานะของสตรี ไม่ว่าจะเป็นในสังคมตะวันออกหรือตะวันตกยังคงเป็นปัญหาสากล สตรีชาวอเมริกันเชื้อสายจีนจึงต้องเผชิญปัญหาหลายระดับ นอกจากเรื่องความเป็นชนกลุ่มน้อยและยังมีปัญหาเรื่องสถานภาพของสตรีที่ซ่อนอยู่ ซึ่งสตรียังคงต้องการเรียกร้องสิทธิและความเท่าเทียมกับชาย

แนวคิดสำคัญที่พบในวรรณกรรมของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนทั้งสิ้นก็คือ การแสดงอัตลักษณ์จีนในฐานะที่เป็นชนกลุ่มน้อยท่ามกลางสังคมอเมริกันกระแสหลัก นักเขียนสตรีเหล่านี้ต้องการแสดงจุดยืนในการที่จะบอกต่อสังคมว่าตนเองเป็นใคร มีอัตลักษณ์ (identity) อย่างไร ทั้งนี้ อาจวิเคราะห์ได้ว่า สาเหตุหนึ่งมาจากความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมตะวันออกกับตะวันตก เกิดเป็นการปะทะระหว่างสองวัฒนธรรม (culture clash) วรรณกรรมจึงเป็นผลที่นักเขียนนำเสนอในฐานะที่เป็นชนกลุ่มน้อยและได้รับผลกระทบโดยตรงจากการปะทะนี้

นอกจากความเป็นชนกลุ่มน้อยแล้ว นักเขียนสตรีทั้งสิ้นได้นำเสนอประเด็นสถานภาพและบทบาทของสตรีจีนในสังคมในฐานะที่เป็นแม่ ภรรยา และลูกสาว นวนิยายของนักเขียนอเมริกันเชื้อสายจีนกลุ่มนี้จะได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิด และทัศนคติทั้งที่เกี่ยวกับสตรีจีนในสังคมจีน ซึ่งจะเห็นทั้งข้อดีและข้อด้อยของระบบครอบครัวจีนเมื่ออยู่ในสังคมอเมริกัน

ความหลากหลายของสังคมอเมริกัน ทำให้งานเขียนของนักเขียนกลุ่มนี้สามารถถ่ายทอดความนึกคิดของตนออกมาได้อย่างเสรี นักเขียนนำเสนอทั้งความขัดแย้ง (conflict) ที่เกิดขึ้นระหว่างการปะทะกันของสองวัฒนธรรม แต่ในอีกด้านหนึ่งก็แสดงให้เห็นถึงการยอมรับและกลมกลืนไปกับสังคมตะวันตก (assimilation) ซึ่งจำเป็นต้องยอมรับเพื่อความอยู่รอด สามารถสรุปได้ว่าชาวอเมริกันเชื้อสายจีนนั้นต้องเผชิญกับภาวะสับสนในการที่จะอธิบายให้คนอื่นเข้าใจถึงความเป็นจีนของตนว่ามีความสลับซับซ้อนและมีที่มาอย่างไรและเหตุใดจึงเป็นเช่นนี้ งานเขียนของนักเขียนกลุ่มนี้ได้แสดงให้เห็นว่า คนกลุ่มนี้ได้มีการปรับตัวให้เกิดความสมดุลระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตก จากพัฒนาการที่เกิดขึ้นในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา เริ่มจากการไม่เป็นที่ยอมรับของคนผิวขาวจนกระทั่งเกิดการเคลื่อนไหวในเรื่องสิทธิมนุษยชน ทำให้ชนกลุ่มน้อยอย่างชาวจีนพอจะยืนหยัดอยู่ในสังคมตะวันตกได้ และกลายเป็นคนอเมริกันเชื้อสายจีนที่มีอยู่เป็นจำนวนมากและได้รับการยอมรับมากขึ้นอย่างในปัจจุบัน